

**Grupa Kapitałowa
ING Banku Śląskiego S.A.**

Sprawozdanie Zarządu z działalności
w I półroczu 2018 roku

Spis treści

Śródroczne Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. w I półroczu 2018

I. Realizacja priorytetów strategicznych na 2018 rok	3	11. Adekwatność kapitałowa	33
II. O nas	4	12. Zadeklarowane i wypłacone dywidendy	33
1. Kim jesteśmy	4	VI. Zasoby i infrastruktura Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego	34
2. Jak działamy jako Grupa ING w Polsce	5	1. Bankowość elektroniczna	34
3. Strategia biznesowa ING Banku Śląskiego	7	2. Sieć placówek bankowych	34
4. Nagrody i wyróżnienia	9	3. Zarządzanie kadrami	35
III. Uwarunkowania makroekonomiczne rozwoju polskiego sektora bankowego	10	VII. Główne zmiany w zakresie zarządzania ryzykiem oraz kapitałem	40
1. Podstawowe trendy w polskiej gospodarce	10	1. Zarządzanie kapitałem	40
2. Polityka pieniężna	13	2. Ryzyko kredytowe	40
3. Sektor bankowy	13	3. Ryzyko rynkowe	41
4. Rynek finansowania zabezpieczonego aktywami	16	4. Ryzyko płynności i finansowania	42
5. Rynek kapitałowy	16	5. Ryzyko modeli	42
6. Czynniki makroekonomiczne, które będą mieć wpływ na działalność Grupy ING Banku Śląskiego w II półroczu 2018 roku	17	6. Ryzyko operacyjne	42
IV. Działalność Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego w I półroczu 2018 roku	19	7. Ryzyko braku zgodności (compliance)	42
1. Bankowość detaliczna	19	8. Bezpieczeństwo danych osobowych	42
2. Bankowość korporacyjna	21	VIII. Informacje dla inwestorów	43
V. Sytuacja finansowa Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego	24	1. Struktura akcjonariatu	43
1. Zysk brutto i netto	24	2. Cena akcji ING Banku Śląskiego	44
2. Wynik z tytułu odsetek	25	3. Ratingi	45
3. Przychody pozaodsetkowe	26	4. Zmiany w organach statutowych ING Banku Śląskiego	46
4. Koszty działania	26	5. Wynagrodzenie członków Zarządu i Rady Nadzorczej ING Banku Śląskiego	47
5. Odpisy z tytułu strat oczekiwanych	27	6. Wybór biegłego rewidenta	48
6. Podatek od niektórych instytucji finansowych	28	IX. Informacje uzupełniające	49
7. Podatek dochodowy	28	1. Stanowisko Zarządu odnośnie do możliwości realizacji wcześniej publikowanych prognoz	49
8. Udział poszczególnych segmentów działalności w tworzeniu wyniku finansowego	28	2. Ciężkość działania	49
9. Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	29	3. Istotne postępowania	49
10. Jakość portfela kredytowego	32	4. Transakcje z podmiotami powiązаныmi	50
		5. Udzielone poręczenia i gwarancje	51
		6. Wybrane zmiany w rekomendacjach Komisji Nadzoru Finansowego (KNF) oraz innych regulacjach dotyczących banków	51
		X. Oświadczenia Zarządu ING Banku Śląskiego	54

I. Realizacja priorytetów strategicznych na 2018 rok

Wzrost liczby klientów wspierany przez rozwiązania cyfrowe i wysoką satysfakcję klientów	<ul style="list-style-type: none"> • Mamy 4,48 miliona klientów detalicznych i 59 tys. klientów korporacyjnych, odpowiednio +287 tys. i +6,2 tys. więcej niż rok wcześniej • Wysoka absorpcja nowych rozwiązań – 71% klientów indywidualnych korzysta z bankowości mobilnej • Nasi klienci wykonali 5x więcej transakcji BLIKIEM niż w I połowie 2017 roku • Wdrażamy nowe rozwiązania i produkty, np.: klawiatura Moje ING, nowe konto Mobi dla młodych • Uzyskaliśmy pierwsze miejsce pod względem jakości relacji z klientami, na które składają się zadowolenie, aktywność i lojalność klientów w rankingu przygotowanym przez Dziennik Gazetę Prawną oraz PwC • Jesteśmy drugą najbardziej rozpoznawalną marką bankową w Polsce
Zmotywowani pracownicy, zaangażowani w realizację strategii banku	<ul style="list-style-type: none"> • Zatrudniamy 8 075 pracowników • W kwietniu przeprowadziliśmy akcję podwyżkową • Wdrożyliśmy nowy program kafeterijny dla pracowników • Zajęliśmy 2. miejsce w badaniu Antal „Najbardziej pożądanym pracodawcą w opinii specjalistów i menedżerów” w kategorii Bankowość
Pozycja lidera w zakresie stosowania sztucznej inteligencji i zarządzania danymi	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrożyliśmy Mojego Asystenta – system, który wykorzystując sztuczną inteligencję odpowiada na pytania klientów • Klienci detaliczni wykonali 29,3 miliona transakcji w bankowości mobilnej, tj. o 9,2 mln więcej niż rok wcześniej • Sprzedaliśmy 73,2% detalicznych kredytów gotówkowych w kanale internetowym
Optymalny i stabilny bilans	<ul style="list-style-type: none"> • Nasz portfel należności od klientów (z wyłączeniem euroobligacji) wzrósł o 14% r/r, z czego kredyty hipoteczne o 21% r/r • Zobowiązania wobec klientów wzrosły o 10% r/r, z czego środki na rachunkach bieżących o 14% r/r • Poprawiliśmy wskaźnik kredyty do depozytów o 3,0p.p. r/r do 86,8% • Skumulowana marża odsetkowa wynosi 2,93%, czyli poprawiła się o 0,1p.p. r/r • Łączny współczynnik wypłacalności wynosi 15,2%, a wskaźnik Tier 1 14,4%
Poprawa efektywności operacyjnej	<ul style="list-style-type: none"> • Saldo komercyjne na etat wynosi 25,6 mld zł, czyli o 11% więcej niż rok temu • Poprawiliśmy stosunek kosztów do dochodów do 46,1% z 46,3% rok wcześniej • Zwiększyliśmy zwrot na kapitale własnym (ROE) do 12,3%, czyli o 0,8p.p. więcej niż rok wcześniej

II. O nas

1. Kim jesteśmy

Jesteśmy obecni na polskim rynku od 1989 roku. Cieszymy się pozycją jednego z największych banków uniwersalnych w kraju. Obsługujemy zarówno klientów detalicznych, jak i podmioty gospodarcze. Na koniec czerwca 2018 roku prowadziliśmy obsługę w 352 oddziałach oraz 64 punktach ING Express. Ponadto udostępniamy nowoczesne systemy bankowości internetowej i mobilnej.

Chcemy być dla naszych klientów bankiem pierwszego wyboru. Dbamy o najwyższą jakość usług oraz o ich szeroką dostępność.

Nasze operacje są podzielone na dwa główne ośrodki: w Warszawie i w Katowicach. To tu zapadają najważniejsze decyzje dotyczące naszej działalności operacyjnej. Tu również mają swoją siedzibę Zarząd i Rada Nadzorcza. ING Bank Śląski S.A. formalnie jest zarejestrowany w Katowicach. Na koniec czerwca 2018 roku zatrudnialiśmy jako Grupa ponad 8 tys. osób.

Nasz model biznesowy realizujemy poprzez:

- umożliwienie łatwego oszczędzania i łatwego pożyczania,
- organizowanie systemu płatności i transakcji,
- wysoką jakość obsługi klienta.

Inspirujemy i wspieramy naszych klientów w podejmowaniu trafnych decyzji finansowych. Dajemy im narzędzia, dzięki którym bankowość staje się przyjazna, transparentna i dostępna 24 godziny na dobę. Opieramy się przy tym na silnej marce. Jesteśmy drugą najbardziej rozpoznawalną marką bankową w Polsce. Zdecydowanie wyróżniamy się na tle konkurencji w dwóch kluczowych dla ING wymiarach wizerunkowych: „bank dla zaradnych i przedsiębiorczych” oraz „bank, który kieruje się potrzebami ludzi”. To nasz sukces w budowaniu marki ING. Potwierdza to badanie znajomości spontanicznej „Tracking marki”, prowadzone przez Millward Brown (metoda CAPI, dane marzec-maj 2018 roku).

Jesteśmy wyróżniającym się pracodawcą, co zostało kilkakrotnie potwierdzone certyfikatem Top Employers i certyfikatem Top Employers Europe. Nasi pracownicy kierują się w pracy profesjonalizmem, rzetelnością i najlepszą wiedzą. Oferując produkty bankowe, postępujemy etycznie i nie naruszamy interesów klientów.

Akcje banku są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie już od 1994 roku. Znajdujemy się w indeksie największych spółek giełdowych WIG 30 od początku istnienia tego indeksu (od września 2013 roku).

W 2017 roku po raz 11 znaleźliśmy się w RESPECT Index – zestawieniu najbardziej odpowiedzialnych spółek. Nasza obecność w indeksie to duży powód do dumy i duże wyróżnienie. Tym bardziej, że jesteśmy jedyną spółką z branży finansowej obecną w RESPECT Index od samego początku jego istnienia, od 2009 roku. Konsekwencja, transparentne i odpowiedzialne podejście do prowadzenia biznesu oraz etyczne relacje z interesariuszami to nasz sposób na stałą obecność w tym prestiżowym gronie.

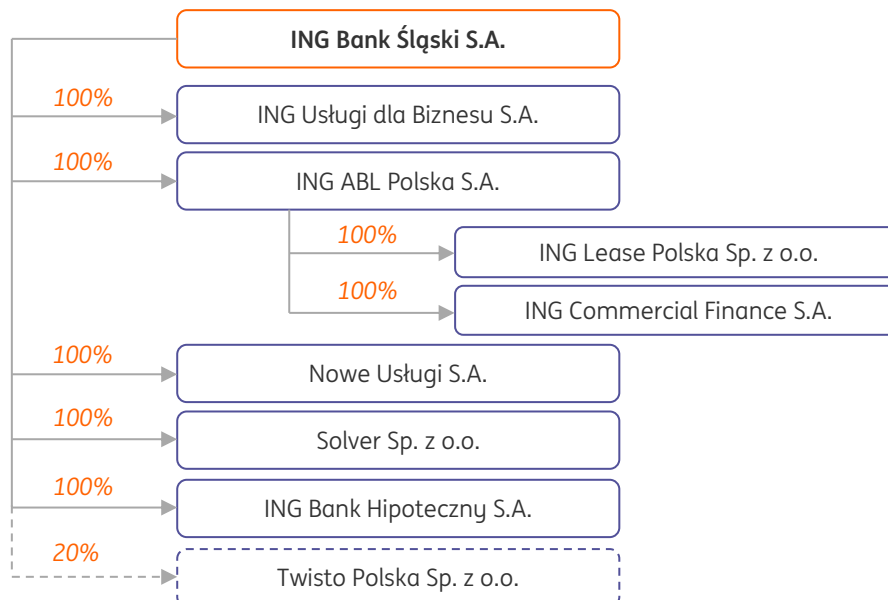
2. Jak działamy jako Grupa ING w Polsce

ING Bank Śląski S.A, który prowadzi swoją działalność w Polsce, jest częścią Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. Jako Grupa zdobyliśmy w ciągu 29 lat naszej działalności pozycję jednej z największych instytucji finansowych w naszym kraju. Znaleźliśmy się na piątym miejscu pod względem sumy bilansowej (ponad 127 mld zł na koniec marca 2018 roku) i czwartym pod względem salda komercyjnego (sumy depozytów i kredytów). Tworzymy Grupę wraz ze spółkami zależnymi, w których prowadzimy m.in. działalność:

- leasingową,
- faktoringową,
- doradztwa i pośrednictwa finansowego,
- usług kadrowo-płacowych oraz księgowych.

Spółki należące do Grupy są również fundatorami Fundacji ING Dzieciom oraz Fundacji Sztuki Polskiej ING.

Skład Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. na 30 czerwca 2018 roku

ING ABL Polska S.A.	ING ABL Polska jest spółką holdingową. Za jej pośrednictwem Bank posiada udziały w dwóch spółkach zależnych: ING Commercial Finance i ING Lease (Polska).
ING Commercial Finance S.A.	<p>ING Commercial Finance oferuje faktoring. Spółka powstała w 1994 roku pod nazwą Handlowy Heller. Od 2006 roku – gdy została włączona w struktury Grupy ING – funkcjonuje pod nazwą ING Commercial Finance. Od 2012 roku jest częścią Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego, podobnie jak spółka ING Lease (Polska).</p> <p>Od 2014 roku ING Commercial Finance jest liderem rynku faktoringu w Polsce, według danych Polskiego Związku Faktoringu. W I połowie 2018 roku obroty ING Commercial Finance wyniosły 14,8 mld zł, co stanowiło 13,5% obrotu na całym rynku. Spółka miała w czerwcu 2018 roku ponad 2,1 tys. klientów (wzrost o 34% r/r) i wykupiła o 23% więcej faktur niż w I połowie 2017 roku.</p>
ING Lease (Polska) Sp. z o.o.	<p>ING Lease (Polska) jest obecna na rynku od 1996 roku, a od 2012 roku wchodzi w skład Grupy Kapitałowej Banku. Spółka ING Lease (Polska) oferuje wszystkie podstawowe rodzaje leasingu oraz pożyczkę, które pozwalają sfinansować zarówno ruchomości (samochody osobowe, dostawcze, środki transportu ciężkiego, maszyny i urządzenia, sprzęt medyczny i IT), jak i nieruchomości. W skład grupy kapitałowej ING Lease (Polska) wchodzi dodatkowo 9 spółek zależnych, w których ING Lease (Polska) Sp. z o.o. posiada 100% udziałów.</p> <p>W I połowie 2018 roku nowa produkcja leasingowa spółki wyniosła 2,2 mld zł (wzrost o 16% r/r). Pozwoliło to zająć ING Lease (Polska) 7. miejsce na rynku z udziałem rynkowym 5,6%. Na koniec czerwca 2018 roku spółka obsługiwała 20,3 tys. klientów (wzrost o 31% r/r), a wartość portfela przekroczyła 7,8 mld zł (wzrost o 14% r/r).</p>
ING Bank Hipoteczny S.A.	W 2018 roku do Grupy Kapitałowej Banku dołączył kolejny podmiot zależny – ING Bank Hipoteczny S.A. Komisja Nadzoru Finansowego wydała zgodę na powołanie Banku Hipotecznego 16 stycznia 2018 roku. ING Bank Śląski S.A. posiada 100% udziałów w nowo utworzonym Banku. Głównym celem funkcjonowania Banku Hipotecznego będzie emisja długoterminowych listów zastawnych, których podstawę stanowią będą wierzytelności z tytułu kredytów zabezpieczonych hipoteką nabyte od ING Banku Śląskiego S.A. lub innych banków.
ING Usługi dla Biznesu S.A.	<p>Spółka od pięciu lat oferuje swoim klientom innowacyjne usługi biznesowe wykraczające poza tradycyjną bankowość. ING Usługi dla Biznesu prowadzi działalność operacyjną w następujących obszarach biznesowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ING Księgowość – w ramach oferty dla przedsiębiorców oferuje zintegrowany ekosystem biznesowy, pozwalający zarządzać sprzedażą oraz magazynem, monitorować należności i zobowiązania, a także samodzielnie obliczać podatki lub współpracować z wybranym biurem rachunkowym. Dzięki automatycznej digitalizacji faktur oraz integracji z systemem Moje ING pozwala łatwo regulować płatności i budować elektroniczne repozytorium dokumentacji firmowej. W ramach oferty dla segmentu SME/MC ING Księgowość oferuje dodatkowo usługi księgowe i kadrowo-płacowe w formie pełnego outsourcingu.

	<ul style="list-style-type: none"> • Aleo.com – otwarta platforma zakupowa dla firm, wspierająca prowadzenie biznesu przez firmy. Podstawowe funkcje serwisu, to narzędzia e-procurement w modelu freemium oraz pełna baza informacji o firmach w Polsce. Zbiór danych zawiera ponad 70 tysięcy firm zarejestrowanych na Aleo, a także opartą o KRS i CEIDG kompletną listę ponad 3 milionów podmiotów gospodarczych, rozszerzoną o szereg dodatkowych informacji jak dane kontaktowe czy finansowe. Platforma Aleo oferuje także stale rozwijającą się usługę Finansowania Dostawców, realizowaną we współpracy z bankiem. Dzięki Finansowaniu Dostawców odbiorca zapewnia sobie ciągłość dostaw oraz możliwość negocjacji dłuższych terminów płatności zarówno z dostawcą jak i bankiem.
Nowe Usługi S.A.	<p>Spółka została utworzona w maju 2014 roku. Od maja 2016 roku spółka przejęła od ING Securities S.A. działalność w zakresie edukacji i marketingu jako efekt podziału ING Securities S.A. na dwie części.</p> <p>W zakresie edukacji spółka prowadzi portal edukacjagiieldowa.pl. To strona o inwestowaniu i giełdzie, zarówno dla inwestorów początkujących, jak i zaawansowanych. Na stronie na bieżąco publikowane są materiały o tematyce inwestycyjnej oraz dostępna jest baza wiedzy, Działalność marketingowa spółki dotyczy instrumentów finansowych – certyfikatów ING Turbo. To instrumenty, które emituje ING Bank N.V., notowane na giełdzie w Warszawie. W zakresie marketingu spółka obsługuje infolinię ING Turbo, administruje stroną internetową ingturbo.pl oraz organizuje akcje marketingowe, których celem jest popularyzacja certyfikatów ING Turbo na polskim rynku.</p>
Solver Sp. z o.o.	<p>Solver Sp. z o.o. prowadzi działalność gospodarczą, w ramach której organizuje wypoczynek dla pracowników i ich rodzin oraz emerytów ING Banku Śląskiego S.A. – działalność prowadzona jest w Ośrodku Szkoleniowo-Wypoczynkowym „Pan Tadeusz” w Krynicy. Spółka wynajmuje również 6 lokali mieszkalnych przy ul. Klimczoka 4 w Katowicach.</p>
Twisto Polska Sp. z o.o.	<p>Spółka Twisto Polska Sp. z o.o. została utworzona w 2017 roku. Jej udziałowcami są ING Bank Śląski oraz firma Twisto Payments a.s. – czeski fintech oferujący innowacyjne rozwiązania w zakresie płatności w sklepach internetowych.</p> <p>Głównym celem inwestycji ING w Twisto jest wprowadzenie na polski rynek innowacyjnej formuły „Kup teraz, zapłać później”, dzięki której kupujący w sklepach internetowych mogą złożyć zamówienie i zapłacić w ciągu 21 dni. Metoda płatności z Twisto dostępna jest w bramce płatniczej „imoje” uruchomionej przez bank w kwietniu 2018 roku.</p>

3. Strategia biznesowa ING Banku Śląskiego

W 2014 roku w Grupie ING wdrożyliśmy strategię „Think forward”. Chcemy być postrzegani jako bank dla przedsiębiorczych. Taki, który dostarcza swoim klientom życiowych rozwiązań – które są im potrzebne i z których będą chcieli korzystać.

Nasi klienci, jak również odbiorcy reklam, kojarzą nas zapewne z hasłem „Liczą się ludzie”. I słusznie, bo chcemy, aby ludzie – z naszą pomocą – mogli realizować swoje cele. Często pomagamy im wręcz zdać

sobie z nich sprawę i je nazwać.

W praktyce oznacza to, że – z myślą o kliencie i jego satysfakcji – upraszczamy nasze działania i sposób porozumiewania się. Zwiększamy naszą dostępność, kładąc nacisk na dowolność formy kontaktu i pory, w której klient może do nas dotrzeć. Jesteśmy organizacją ludzi zaangażowanych, którzy czerpią satysfakcję z doskonalenia się. I z tego, że wspieramy w rozwoju naszych klientów. Chcemy, aby wybierali świadomie.

Więcej informacji na temat naszej strategii biznesowej zamieściliśmy w Sprawozdaniu Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. w 2017 roku na 49 stronie.

Priorytety strategiczne na 2018 rok

Nasze priorytety strategiczne na 2018 rok

- Wzrost liczby klientów wspierany przez rozwiązania cyfrowe i wysoką satysfakcją klientów
- Zmotywowani pracownicy, zaangażowani w realizację strategii Banku
- Lider w zakresie stosowania sztucznej inteligencji i zarządzanie danymi
- Optymalny i stabilny bilans
- Poprawa efektywności operacyjnej

Główne ryzyka na 2018 rok

Ryzyka w realizacji strategii biznesowej w 2018 roku:

- Nowe regulacje i praktyki, których celem jest zwiększenie ochrony interesów klientów
- Zmiany w zakresie adekwatności kapitałowej
- Wprowadzenie rachunku podstawowego
- Regulacje w zakresie restrukturyzacji portfela walutowych kredytów hipotecznych
- Wprowadzenie podzielonej płatności podatku od towarów i usług (ang. split payment)

4. Nagrody i wyróżnienia

Nasze codzienne starania, aby oferować klientom atrakcyjne produkty, dbałość o wysoką jakość obsługi, działania i praktyki na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz wyróżniające się wyniki komercyjne i finansowe zostały uhonorowane licznymi nagrodami i wyróżnieniami. Poniżej przedstawiamy najważniejsze z tych, które otrzymaliśmy w I półroczu 2018 roku:

- Główna nagroda i tytuł Gwiazdy Bankowości przyznana za całokształt działalności w 2017 roku w rankingu przygotowanym przez Dziennik Gazetę Prawną oraz PWC. Bank został również wyróżniony w kategoriach: „Relacje z klientem”, „Wzrost” oraz „Efektywność”.
- II miejsce w kategorii bankowość, sektor finansowy i ubezpieczeniowy oraz V miejsce w klasyfikacji generalnej w Rankingu Odpowiedzialnych Firm 2018.
- Nagroda w konkursie Złoty Bankier w kategorii „Najlepszy spot reklamowy” za Kampanię na rzecz czystego powietrza.

Pełna lista jest dostępna na stronie www.ingbank.pl/o-banku/nagrody-i-wyroznienia.

III. Uwarunkowania makroekonomiczne rozwoju polskiego sektora bankowego

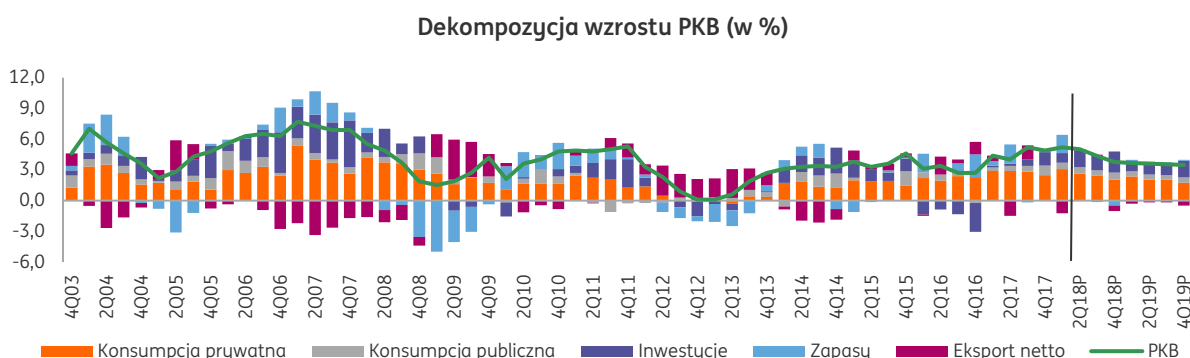
1. Podstawowe trendy w polskiej gospodarce

Produkt Krajowy Brutto

Polska gospodarka osiągnęła szczyt w bieżącym cyklu koniunkturalnym, w I połowie 2018 roku. W I kwartale 2018 roku dynamika wzrostu PKB osiągnęła bardzo wysoki poziom 5,2% r/r. Podstawowym motorem wzrostu była odbudowa nakładów inwestycyjnych – szczególnie publicznych, współfinansowanych ze środków UE. Dynamika wydatków konsumpcyjnych również była wysoka (4,8% r/r). Ekonomiści ING Banku Śląskiego szacują, że dynamika wzrostu PKB utrzymała się istotnie powyżej poziomu 5% r/r także w II kwartale 2018, m.in. dzięki znacząco lepszej kontrybucji eksportu netto. Polska gospodarka okazuje się niezwykle odporna na spowolnienie w strefie euro.

W II połowie 2018 roku tempo wzrostu PKB będzie nieco niższe, ale wciąż bardzo solidne, tj. ponad 4%/r. W ocenie ekonomistów ING Banku Śląskiego niemożliwe jest długotrwałe utrzymanie bieżącej dynamiki konsumpcji – rosnący wzrost wynagrodzeń nie kompensuje wygasającego efektu programu 500+. Równocześnie dość prawdopodobne jest niewielkie obniżenie dynamiki nakładów inwestycyjnych (z uwagi na mniej korzystne efekty bazowe). Jednocześnie ich struktura powinna zmienić się na korzyść większego udziału inwestycji prywatnych, które były bardzo słabe na przełomie 2017-18.

W ocenie ekonomistów ING Banku Śląskiego efektem silnego popytu wewnętrznego będzie pogorszenie eksportu netto Polski – dynamika eksportu okaże się niższa niż importu. W 2017 roku nadwyżka w handlu zagranicznym sięgnęła około 0,2% PKB, w 2018 spodziewany jest niewielki deficyt w wysokości 0,3% PKB.

Źródło: GUS, 2Q18-4Q19 – prognoza ING

Rynek pracy i poziom wynagrodzeń

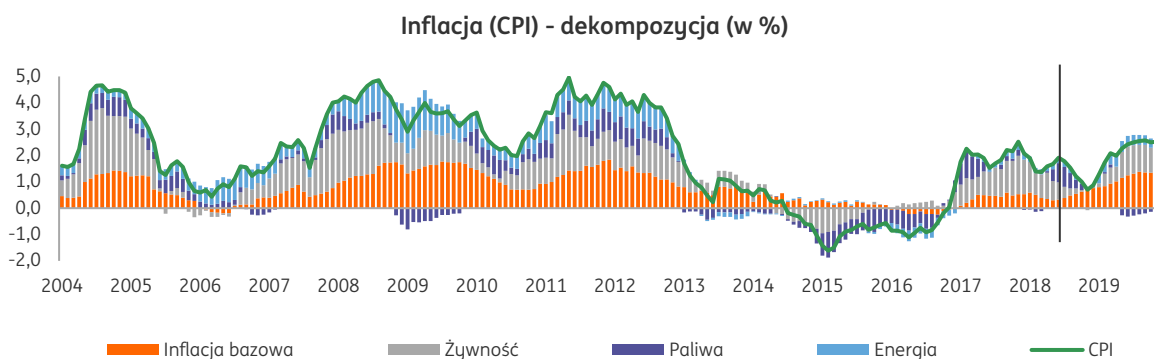
Stopa bezrobocia na początku 2018 roku kontynuowała spadek, w czerwcu znalazła się na poziomie 5,9%. Podmioty gospodarcze niezmiennie raportują problemy związane z niedoborem pracowników (a odsetek firm zgłaszających trudności rośnie). Częściowo łagodzi je napływ pracowników zagranicznych – wg szacunków NBP przebywa ich w Polsce około milion.

Wysokiemu zatrudnieniu towarzyszy istotna presja płacowa – w I kwartale 2018 roku dynamika wynagrodzeń kształtowała się średnio na poziomie 7,0% r/r. Liczba firm deklarujących podwyżki wynagrodzeń pozostaje stabilna (według raportu NBP Szybki Monitoring po III kwartale 2018 roku), a czynniki obrazujące narastanie presji płacową osłabły. Od roku ankietowane przedsiębiorstwa raportują również, że tempo wzrostu płac jest istotnie większe niż wzrost produktywności. Ekonomiści ING Banku Śląskiego w II połowie 2018 roku spodziewają się dalszego nasilenia się presji płacowej w krajowej gospodarce – ale dynamika płac utrzyma się poniżej poziomów dwucyfrowych.

Inflacja

Odbicie inflacji w I połowie 2018 roku nie nastąpiło - dynamika inflacja CPI kształtowała się poniżej celu NBP (2,5% r/r), a w lutym i marcu przejściowo znalazła się także poniżej jego dolnej granicy (1,5% r/r). Negatywnie zaskoczyła tzw. inflacja bazowa (CPI po wyłączeniu żywności oraz energii). Dynamika w tej grupie spadła do 0,6% r/r, pomimo silnego wzrostu płac.

W ocenie ekonomistów Banku inflacja CPI w Polsce w II połowie roku znajdzie się w trendzie spadkowym, a w 4 kwartale osiągnie poziom zbliżony do 1,2% r/r. Wzrost cen towarów przemysłowych jest ograniczany przez import niskiej inflacji ze strefy euro. Także dynamika cen usług rozczarowuje, chociaż po części jest to zasługą czynników przejściowych. Nałoży się na to spadek dynamiki cen produktów żywnościowych, związany z efektami statystycznymi oraz globalnym spadkiem cen podstawowych surowców rolnych (innych niż zboża). Również ogłoszenie suszy rolniczej powinno mieć umiarkowane przełożenie na ceny.

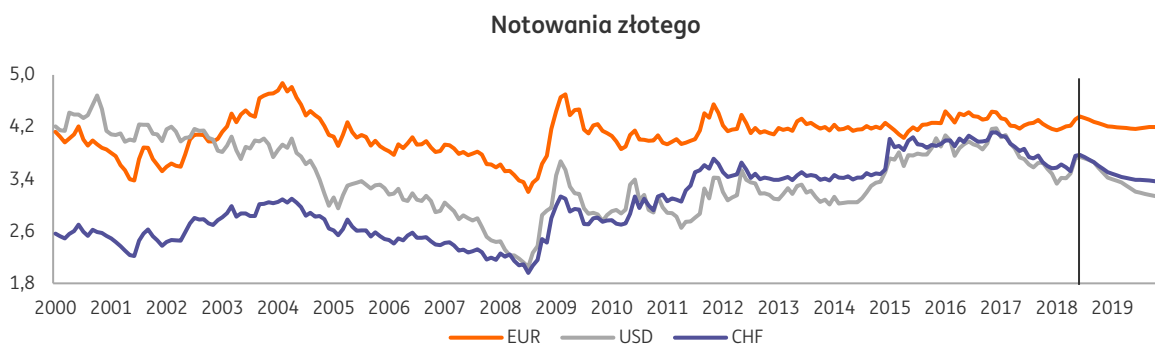
Źródło: GUS, 2Q18-4Q19 – prognoza ING

Wpływ sytuacji na globalnych rynkach finansowych na polską gospodarkę

W I połowie 2018 roku aktywa gospodarek wschodzących znalazły się pod presją wywołaną spowolnieniem wzrostu poza USA oraz obawami o globalny wzrost protekcjonizmu. Silnie odbiło się to na złotym, który osłabił się m.in. względem dolara amerykańskiego. Mimo solidnej sytuacji makroekonomicznej w Polsce złoty okazał się drugą po forincie najsłabszą walutą w regionie CEE. Zupełnie inaczej radziły sobie krajowe obligacje skarbowe – polski dług był jednym z najbardziej odpornych wśród aktywów rynków wschodzących. W ocenie ekonomistów ING Banku Śląskiego było to efektem niskiej podaży obligacji skarbowych na rynku pierwotnym (efekt dobrej kondycji finansów publicznych państwa) oraz znaczącego wzrostu zaangażowania w obligacjach ze strony podmiotów krajowych.

Zdaniem ekonomistów ING Banku Śląskiego w II połowie 2018 roku złoty pozostanie umiarkowanie niedowartościowany, a kurs EUR/PLN utrzyma się powyżej 4,20. Krajowa waluta najprawdopodobniej pozostanie wrażliwa na sytuację geopolityczną (np. obawy o globalny wzrost protekcjonizmu). Z uwagi na relatywnie wysoką płynność złoty służy do syntetycznego zabezpieczania pozycji na innych rynkach regionu, stąd w okresach napięć charakteryzuje się podwyższoną zmiennością. Argumentem za słabszym złotym może być również ryzyko prowadzenia bardziej ekspansywnej polityki fiskalnej związane ze zbliżającymi się wyborami samorządowymi i parlamentarnymi w Polsce. W 2019 roku ekonomiści ING Banku Śląskiego spodziewają się stabilizacji kursu EUR/PLN blisko poziomu 4,20.

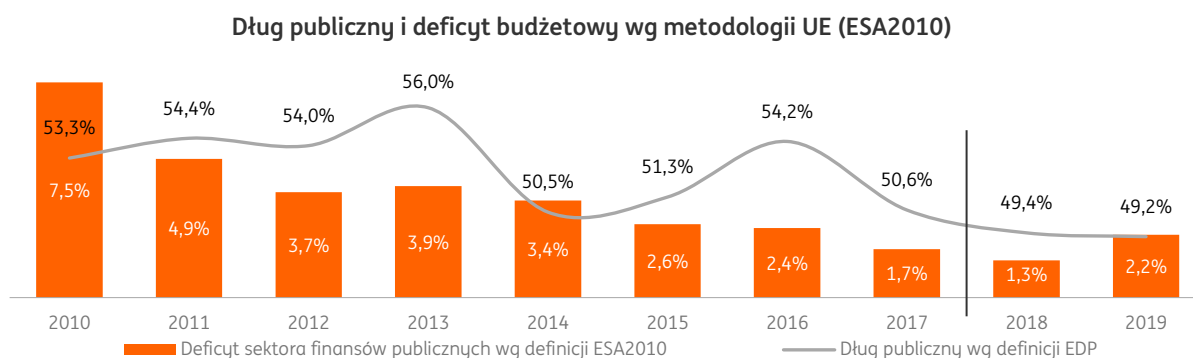
Perspektywa zacieśnienia polityk przez główne banki centralne oznacza ryzyko wzrostu dochodowości krajowych obligacji skarbowych (szczególnie o długich tenorach). W ocenie ekonomistów ING Banku Śląskiego w kolejnych miesiącach wzrosną dochodowości obligacji m.in. niemieckich i amerykańskich, wywierając presję na osłabienie także instrumentów na rynkach rozwijających się. Spready pomiędzy krajowymi obligacjami skarbowymi, a instrumentami niemieckimi prawdopodobnie będą natomiast stabilne. Odzwierciedla to korzystną sytuację fiskalną państwa i ciągle niską podaż obligacji skarbowych na rynku pierwotnym.

Źródło: NBP, prognoza ING

Finanse publiczne

W I połowie 2018 roku sytuacja finansów publicznych przedstawiała się korzystnie. Wprawdzie od stycznia do maja dochody z podatku VAT wzrosły zaledwie o 3% w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku, ale wynikało to głównie z braku przyspieszenia zwrotów tego podatku w końcówce 2017 roku, a nie z pogorszenia ściągальności tego podatku. Wzrost dochodów z podatków PIT i CIT był już w tym okresie wyraźnie wyższy: 16% w skali roku. Wydatki budżetowe nie wzrosły zaś prawie w ogóle. W efekcie, na koniec maja 2018 roku budżet państwa osiągnął nadwyżkę w wysokości 9,6 mld zł.

Źródło: GUS, prognoza ING

Nadwyżka budżetowa – zdaniem ekonomistów ING Banku Śląskiego – utrzyma się do listopada, ale wzrost wydatków publicznych w grudniu sprawi, że cały 2018 roku budżet zamknie deficytem w wysokości ok. 20 mld zł. Całkowity deficyt sektora finansów publicznych wg metodologii unijnej ESA2010 ma zaś wynieść 1,3% PKB.

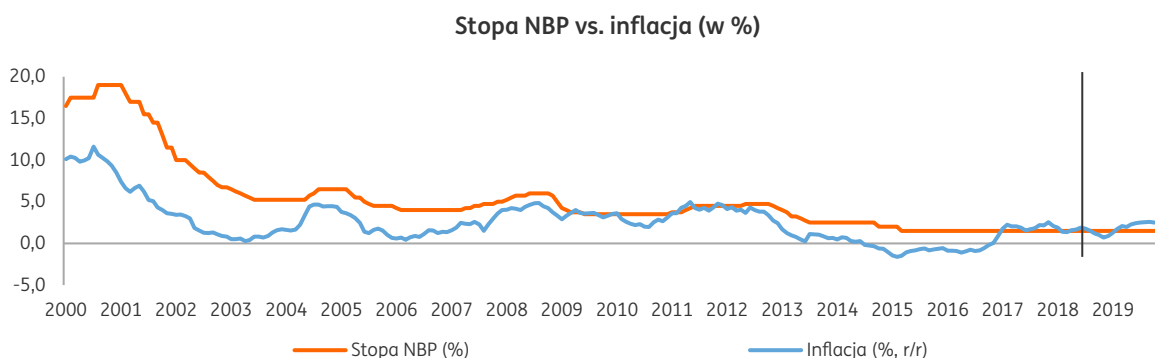
Przy malejących potrzebach pożyczkowych państwa, dług publiczny jest kształtowany głównie przez zmiany wartości złotego przekładające się na zmiany wartości długu denominowanego w walutach obcych. Umocnienie złotego w 2017 roku oraz wysoki wzrost gospodarczy przełożyły się na spadek długu publicznego w relacji do PKB z 54,1% do 50,7%. Oba te czynniki będą obniżać dług publiczny także w 2018 roku, chociaż w mniejszym stopniu. Zdaniem ekonomistów ING Banku Śląskiego dług publiczny (wg definicji unijnej ESA2010) na koniec roku spadnie poniżej granicy 50% PKB. Będzie to czynnik wspierający wyceny polskich obligacji w najbliższych kwartałach. Spodziewamy się jednak, że spowolnienie wzrostu PKB oraz wzrost wydatków publicznych przed wyborami parlamentarnymi spowodują wzrost deficytu do 2,2% PKB w 2019.

2. Polityka pieniężna

W I połowie 2018 roku Rada Polityki Pieniężnej utrzymała stopy procentowe na stabilnym poziomie tj.:

- referencyjna – 1,50%,
- redyskonta weksli – 1,75%,
- lombardowa – 2,50%,
- depozytowa – 0,50%.

Członkowie RPP jednoznacznie komunikują brak potrzeby zacieśniania polityki pieniężnej do 2020 roku. W ocenie ekonomistów ING Banku Śląskiego deklaracje prezesa NBP Adama Glapińskiego pozostają niezagrażone. Utrzymaniu łagodnego nastawieniu sprzyjają niska presja inflacyjna w kraju oraz akomodacyjna polityka Europejskiego Banku Centralnego (który zapowiedział, że utrzyma stopy na niskim poziomie do drugiej połowy 2019). Dodatkowym argumentem jest ryzyko cyklicznego spowolnienia koniunktury zarówno w kraju, jak i gospodarkach strefy euro po 2019 roku. Zdaniem ekonomistów ING Banku Śląskiego stopy procentowe w Polsce pozostaną na niezmiennym poziomie do końca 2020 roku.

Źródło: GUS, NBP, prognoza ING

3. Sektor bankowy¹

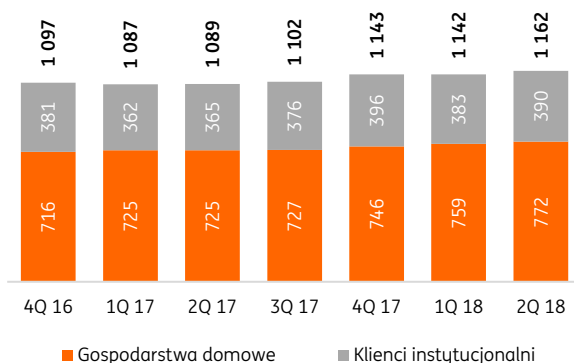
Należności i zobowiązania

Na koniec czerwca 2018 roku podstawowe kategorie pieniężne kształtowały się następująco:

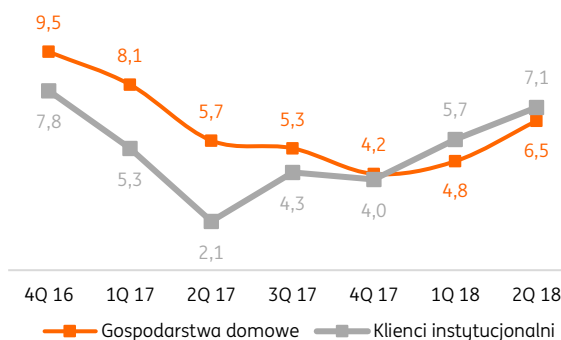
- Zobowiązania wobec gospodarstw domowych w porównaniu do końca czerwca 2017 roku przyrosły o 47,3 mld zł i osiągnęły wartość 771,9 mld zł, tj. były o 6,5% wyższe niż przed rokiem.
- Zobowiązania wobec klientów instytucjonalnych ukształtowały się na poziomie 390,5 mld zł, czyli były o 7,1% wyższe niż przed rokiem. Wzrost wolumenu – o 25,9 mld zł – został osiągnięty przede wszystkim dzięki przyrostowi zobowiązań wobec przedsiębiorstw (o 6,5%, tj. o 16,1 mld zł) oraz wobec niemonetarnych instytucji finansowych (o 12,2% tj. o 6,6 mld zł). Zobowiązania wobec niekomercyjnych instytucji działających na rzecz gospodarstw domowych wzrosły w omawianym okresie o 11,2%, czyli o 2,6 mld zł. Natomiast zobowiązania wobec instytucji samorządowych i FUS były na koniec czerwca 2018 roku wyższe o 0,7 mld zł (+1,8%) niż przed rokiem.

¹ Opisywane wielkości dotyczą należności i zobowiązań banków od / wobec pozostałych sektorów krajowych. Źródło: NBP, plik NALEZ_ZOBOW_BANKI.xlsx – czerwiec 2018 roku

Stan zobowiązań (w mld zł)

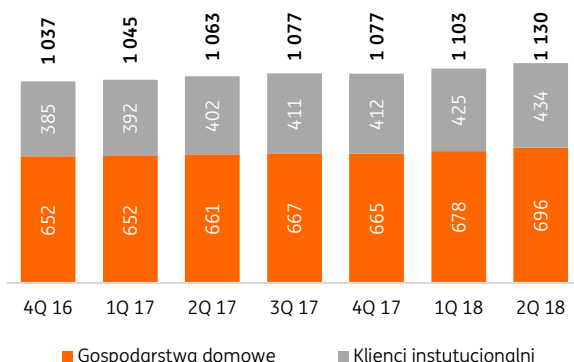

Wzrost stanu zobowiązań (%; rok do roku)

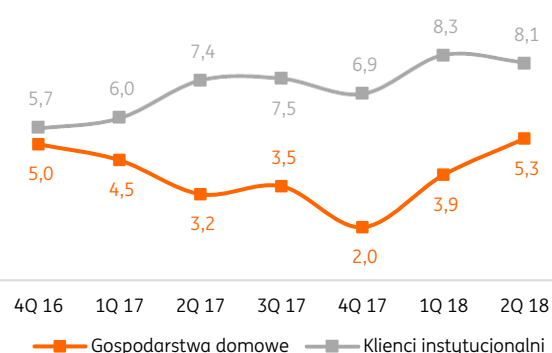

- Należności od gospodarstw domowych osiągnęły w czerwcu 2018 roku poziom 695,7 mld zł i były o 5,3% wyższe niż przed rokiem. Kredyty mieszkaniowe, stanowiące główną część zaangażowania kredytowego banków w stosunku do gospodarstw domowych, zwiększyły się o 3,2% do 404,2 mld zł (w tym kredyty mieszkaniowe denominowane w PLN wzrosły o 10,9% do 271,9 mld zł). Ze wstępnych danych Związku Banków Polskich wynika, że w I połowie 2018 roku banki udzieliły kredytów hipotecznych w łącznej wysokości ok. 25,9 mld zł (22,2 mld zł w analogicznym okresie roku poprzedniego), z czego 98,5% stanowiły kredyty złotowe. Stosunkowo wysoką dynamiką charakteryzował się wzrost wolumenu pozostałych kredytów detalicznych. Ich stan osiągnął w czerwcu 2018 roku poziom 291,5 mld zł, tj. o 22,2 mld zł (+8,2%) wyższy niż na koniec czerwca 2017 roku.
- Należności od klientów instytucjonalnych wzrosły w porównaniu do czerwca 2017 roku o 32,7 mld zł (+8,1%) do poziomu 434,1 mld zł. Składały się na to następujące elementy:
  - należności od przedsiębiorstw przyrosły o 24,2 mld zł (+7,8%),
  - należności od niemonetarnych instytucji finansowych wzrosły w stosunku do czerwca 2017 roku o +12,5% r/r (6,9 mld zł),
  - należności od instytucji samorządowych i funduszy ubezpieczeń społecznych wzrosły o 3,2% r/r (0,9 mld zł),
  - należności od instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych wzrosły o +4,9% r/r (+0,3 mld zł).

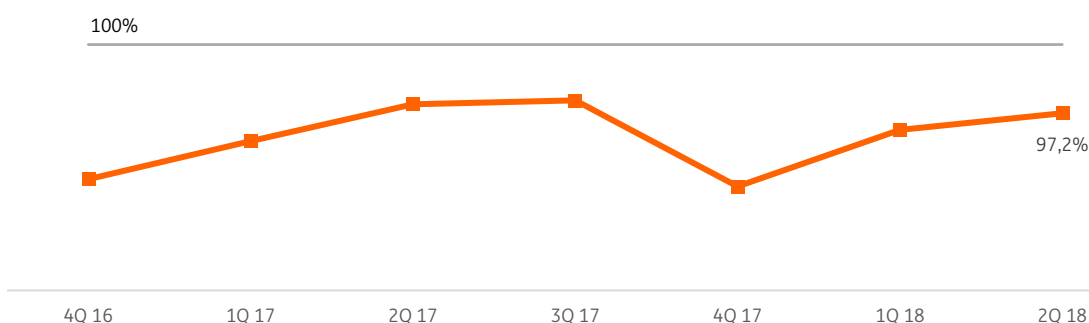
Stan należności (w mld zł)

Wzrost stanu należności (%; rok do roku)

Wskaźnik L/D dla sektora bankowego

Wyniki finansowe i jakość aktywów

Wynik netto sektora bankowego w pierwszych pięciu miesiącach 2018 roku wzrósł o 24% r/r do poziomu 6,4 mld zł. Głównym motorem wzrostu zysku netto była wyraźna poprawa przychodów (o 7% r/r). Wynik odsetkowy wzrósł o 9% r/r, dzięki poprawie marży odsetkowej i wyższemu wolumenowi biznesowemu. Pozostałe przychody również wyraźnie wzrosły (o 9% r/r), co zrekompensowało spadek przychodów z tytułu opłat i prowizji (o -2% r/r).

Z drugiej strony wzrostowi przychodów towarzyszył również wzrost kosztów działania (o 5% r/r), napędzany w głównej mierze przez wysoką dynamikę kosztów wynagrodzenia (o 6% r/r) oraz pozostałych kosztów działania (z uwzględnieniem podatku bankowego; o 4% r/r), przy względnie stabilnym poziomie kosztów związanych z amortyzacją (+1% r/r).

Wyższa dynamika przychodów niż kosztów skutkowałą poprawie wskaźnika kosztów do dochodów do poziomu 58,9% z 60,0% rok wcześniej.

Koszty ryzyka w sektorze zanotowały relatywnie niską dynamikę wzrostu (1% r/r), co w połączeniu z rosnącym portfelem należności pozwoliło obniżyć koszt ryzyka do 64 p.b. z 66 p.b. w poprzednim roku.

Zysk brutto sektora wyniósł 8,5 mld zł (+21% r/r). Wsparciem dla wyniku brutto był też bardzo silny wynik na udziale w zyskach jednostek stowarzyszonych (+506 mln zł w stosunku do -43 mln zł w analogicznym okresie 2017 roku). Silna dynamika wzrostu wyniku brutto przełożyła się na wzrost podatku dochodowego (+11% r/r).

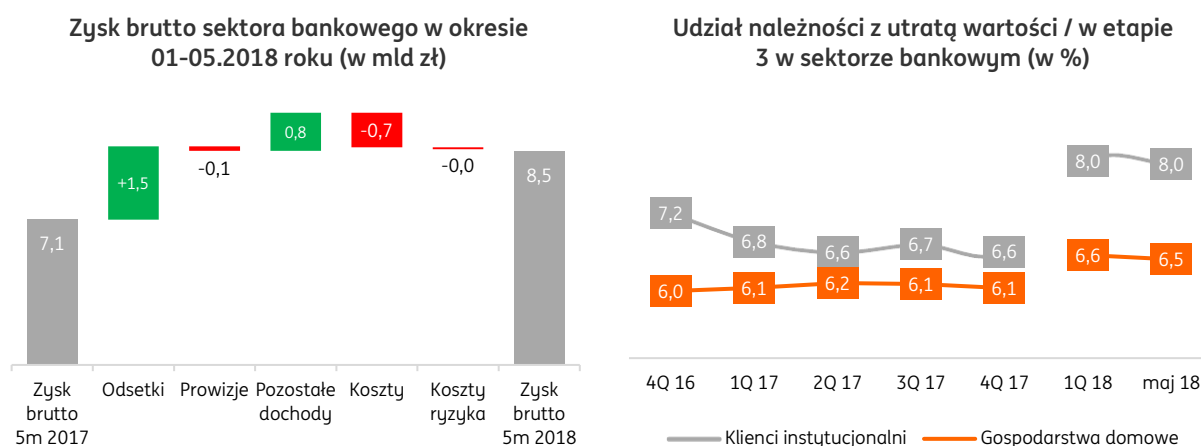
Podstawowe miary efektywności sektora bankowego kształtowały się następująco (r/r):

- zwrot z aktywów (ROA) wyniósł 0,9% w porównaniu do 0,7% przed rokiem,
- zwrot z kapitału (ROE) poprawił się z 6,6% do 7,7%.

Udział należności w etapie 3 (dane KNF) w całości należności wynosił w maju 2018 roku 7,1% (6,3% w maju 2017 roku). Dane w zakresie jakości portfela nie są w pełni porównywalne z danymi historycznymi ze względu na wdrożenie z początkiem 2018 roku MSSF 9 (brak spójności pomiędzy bankami w zakresie traktowania odsetek karnych).

W maju 2018 roku udział należności od gospodarstw domowych w etapie 3 wynosił 6,5%. Natomiast w segmencie klientów instytucjonalnych, należności w etapie 3 stanowiły 8,0% portfela.

Źródło: Dane KNF dla sektora bankowego z oddziałami zagranicznymi

4. Rynek finansowania zabezpieczonego aktywami

Leasing

I półrocze 2018 roku było kolejnym okresem wzrostu branży leasingowej, której sprzyjała dobra koniunktura gospodarcza i poprawiająca się sytuacja finansowa przedsiębiorstw. Wartość umów zawartych przez firmy leasingowe zwiększyła się w porównaniu do I półrocza 2017 roku o 19,7% i osiągnęła wartość 38,9 mld zł (dane Związku Polskiego Leasingu).

Największy segment rynku (z udziałem 45,6%) stanowiły samochody o masie całkowitej do 3,5 tony. Wartość środków tej kategorii sfinansowanych przez firmy leasingowe wyniosła w I połowie 2018 roku 17,8 mld zł (+21,2% r/r). Wzrost obrotów zanotował również drugi co do wielkości segment rynku (udział 26,5%), czyli finansowanie maszyn i urządzeń (w tym IT). Obroty w tym segmencie wyniosły 10,3 mld zł (+21,2% r/r). Podobna sytuacja panowała w segmencie finansowania transportu ciężkiego, który zanotował wyraźny wzrost o 17,0% r/r do poziomu 9,7 mld zł (25,0% udziału w rynku).

Faktoring

Obroty firm faktoringowych zrzeszonych w Polskim Związku Faktorów wzrosły w I połowie 2018 roku o +14,7% r/r i osiągnęły wartość 94,0 mld zł (84,4 mld zł w I połowie 2017 roku). Największym wzrostem zainteresowania cieszyły się usługi faktoringu eksportowego, niepełnego (+29% r/r) oraz faktoringu krajowego, pełnego (+15% r/r).

Do wzrostu obrotów przyczyniła się większa liczba klientów, która powiększyła się do 15,4 tys. Faktoring był najpopularniejszy (pod względem wartości obrotów) w sektorze produkcyjnym oraz dystrybucyjnym polskiej gospodarki.

5. Rynek kapitałowy

Giełda Papierów Wartościowych

I połowa 2018 roku nie była korzystna dla inwestujących na warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych. Dekoniunkturę na giełdzie spowodowały przede wszystkim zdarzenia na rynku międzynarodowym – wojny handlowe.

Główne indeksy zakończyły I półrocze 2018 roku na poziomie niższym niż na koniec 2017 roku. Indeks szerokiego rynku – WIG, stracił w porównaniu do 29 grudnia 2017 roku -12,2%. Jeszcze gorszy był wynik indeksów grupujących spółki o największej kapitalizacji – WIG20 i WIG30, które spadły odpowiednio o -13,2% i -12,8%. Również indeksy mniejszych spółek – sWIG80 i mWIG40 zakończyły

I półrocze 2018 roku na minusie. Straciły odpowiednio -13,1% i -13,0%.

Na koniec czerwca 2018 roku na Rynku Głównym GPW były notowane 473 spółki, w tym 49 zagraniczne. Kapitalizacja spółek krajowych wyniosła 566,9 mld zł, czyli była o -15,5% niższa w porównaniu z grudniem 2017 roku. Łączna kapitalizacja spółek krajowych i zagranicznych wyniosła 1 229,5 mld zł, co oznaczało spadek o -10,9% w stosunku do grudnia 2017 roku. W minionym półroczu miało miejsce 5 debiutów, natomiast 14 spółek zostało wycofanych z obrotu giełdowego.

I półrocze 2018 charakteryzowało się wyraźnym spadkiem obrotów na Głównym Rynku. Wartość obrotów sesyjnych obniżyła się o -18,6% w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego i wyniosła ponad 101,7 mld zł. Wartość całkowitych obrotów (łącznie z transakcjami pakietowymi) spadła o -25,5% do poziomu 104,9 mld zł. Spadły również łączne obroty na alternatywnym rynku akcji NewConnect, które osiągnęły poziom 0,6 mld zł tj. o -25,1% mniej niż w I połowie poprzedniego roku.

Fundusze inwestycyjne

Na koniec czerwca 2018 roku aktywa funduszy inwestycyjnych wyniosły 284,0 mld zł, czyli o 1,2 mld zł (+0,4%) więcej niż na koniec 2017 roku. Wzrost w zdecydowanej większości wynikał z przyrostu środków zgromadzonych w funduszach dostępnych dla szerokiego grona klientów, czyli niededykowanych (+6,5 mld zł do poziomu 166,1 mld zł). Fundusze dedykowane, czyli te oferowane określonej grupie inwestorów, często tworzone na prywatne potrzeby zamożnych osób fizycznych lub przedsiębiorstw, zarządzały na koniec półrocza 114,1 mld zł aktywów (-5,3 mld zł tj. -4,5% względem końca 2017 roku).

Sytuacja na rynku funduszy niededykowanych nie była korzystna. Kształtowała ją niepewność na zagranicznych rynkach finansowych. Spowodowało to, że w I półroczu 2018 roku w ujęciu nominalnym rosły wyłącznie fundusze gotówkowe. Środki w nich zgromadzone wzrosły o 10,6 mld zł do 53,3 mld zł.

Otwarte Fundusze Emerytalne

Zła koniunktura na rynkach finansowych miała negatywny wpływ na wartość środków zgromadzonych w funduszach emerytalnych. W czerwcu 2018 roku aktywa OFE wynosiły 158,1 mld zł, czyli o 21,5 mld zł (-11,9%) mniej niż na koniec 2017 roku. Według stanu na koniec czerwca 2018 roku 85,0% tych aktywów stanowiły akcje emitentów krajowych i zagranicznych.

6. Czynniki makroekonomiczne, które będą mieć wpływ na działalność Grupy ING Banku Śląskiego w II półroczu 2018 roku

Protekcjonistyczna polityka handlowa USA jest pewnym zagrożeniem dla światowej koniunktury. Bezpośrednie skutki wzrostu ceł prawdopodobnie okażą się relatywnie małe. Według szacunków instytutu Ceslfo wprowadzenie przez USA wyższych ceł na import samochodów obniży wzrost PKB w UE o 0,06 p.p. Konsekwencje najmocniej odczują Niemcy (0,16 p.p.), Węgry (0,18 p.p.), Słowacja (0,12 p.p.) i Czechy (0,1 p.p.). Na tle państw regionu CEE sektor motoryzacyjny w Polsce odgrywa mniejszą rolę w gospodarce – jego udział w całkowitych obrotach przemysłu to ok. 11%, podczas gdy w pozostałych krajach odsetek mieści się w przedziale 24-35%. Zagrożeniem jest jednak pogorszenie się nastrojów firm prowadzące do zahamowania inwestycji. W Polsce może to objawić się szczególnie niskimi nakładami na kapitał produkcyjny – to kategoria kluczowa m.in. z punktu widzenia perspektywy eksportu, którą trudno wzmocnić decyzjami politycznymi, czy uruchomieniem środków z UE.

Dane o aktywności gospodarczej ze strefy euro negatywnie zaskakiwały na początku 2018 roku. Towarzyszy temu wzrost pesymizmu w badaniach koniunktury w sektorze przedsiębiorstw oraz niewielka poprawa na rynku pracy w gospodarkach Włoch czy Francji. W ocenie ekonomistów ING Banku Śląskiego wyhamowanie koniunktury nie okaże się ani trwałe, ani głębokie – po relatywnie słabym I kwartale 2018 roku nastąpiło odbicie aktywności globalnego przemysłu, są szanse na kontynuację tej tendencji w kolejnych kwartałach. Wzrost gospodarczy strefy euro w 2018 roku prawdopodobnie okaże się wyższy niż 2%. Powinno to pozwolić na wygaszenie programu QE przez

Europejski Bank Centralny z końcem tego roku. Do podwyżki stóp procentowych najprawdopodobniej dojdzie jednak nie wcześniej niż w II połowie 2019 roku.

Skutkiem obaw o perspektywę światowego handlu i wzrostu stóp procentowych w USA jest presja na aktywa gospodarek wschodzących – od początku roku nastąpiło silne osłabienie ich walut. W naszej ocenie spadek obaw związanych z protekcjonizmem, czy ryzykiem politycznym na niektórych rynkach (np. niepokojące inwestorów wybory w Meksyku już się odbyły, w Brazylii wkrótce) pozwoli na umocnienie walut EM (ruch taki w przypadku złotego obserwujemy już obecnie), chociaż kraje z dużym długiem zagranicznym będą narażone na wpływ kolejnych podwyżek Fed.

Istotnym czynnikiem jest także słabość inwestycji prywatnych. Polska pogłębiła dystans do regionu pod względem udziału inwestycji w PKB. Niemniej jednak, cykl budżetu unijnego nie jest skorelowany z cyklem koniunkturalnym. Wolumen zakontraktowanych projektów unijnych osiągnął już 290 mld zł, a rzeczywiste wypłaty funduszy silnie przyspieszyły pod koniec II kwartału 2018 roku, co wskazuje, że inwestycje publiczne pozostaną mocne w II połowie 2018 roku i 2019 roku.

Rosnąć powinny również stopniowo nakłady przedsiębiorstw. Prognozujemy, że w 2018 inwestycje poza sektorem publicznym wzrosną o około 6-7% r/r. W tym samym czasie przedsiębiorstwa kontrolowane przez Skarb Państwa planują 17% wzrost inwestycji (ale 90% tego wzrostu to wydatki PKP). Te prognozy są jednak obciążone sporą niepewnością – GUS pokazuje mocne spowolnienie szacunkowej wartości nowych projektów.

Gospodarka Polski w latach 2010-2019										
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018P	2019P
Przyrost PKB (%)	3,7	5,0	1,6	1,4	3,3	3,8	2,9	4,6	4,8	3,7
Dług sektora <i>general government</i> wg metodologii UE (% PKB)	53,1	54,1	53,7	55,7	50,2	51,1	54,1	50,6	49,4	48,9
Podaż pieniądza M3 (w % r/r)	8,8	12,5	4,5	6,2	8,2	9,1	9,6	4,6	5,9	5,7
Przyrost produkcji sprzedanej przemysłu (%)	11,0	7,2	1,4	2,3	3,4	4,9	3,0	6,5	4,9	3,8
Inflacja (CPI) średnia w roku (%)	2,6	4,3	3,7	0,9	0,0	-0,9	-0,6	2,0	1,4	2,2
Stopa bezrobocia (%)	12,4	12,5	13,4	13,4	11,4	9,7	8,2	6,6	5,8	5,7
Kurs PLN/USD (koniec roku)	2,96	3,42	3,10	3,01	3,51	3,90	4,18	3,48	3,42	3,16
Kurs PLN/EUR (koniec roku)	3,98	4,46	4,07	4,15	4,27	4,26	4,42	4,17	4,21	4,26
WIBOR 3M (koniec roku)	3,9	4,6	4,9	3,0	2,5	1,7	1,7	1,7	1,73	1,73

IV. Działalność Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego w I półroczu 2018 roku

Model biznesowy Banku dzieli się na dwa główne segmenty:

- Segment bankowości detalicznej, w ramach którego obsługiwane są osoby prywatne (podsegmenty klientów masowych i klientów zamożnych) oraz przedsiębiorcy (małe firmy).
- Segment bankowości korporacyjnej, który obejmuje obsługę klientów instytucjonalnych oraz działalność w zakresie produktów rynków finansowych.

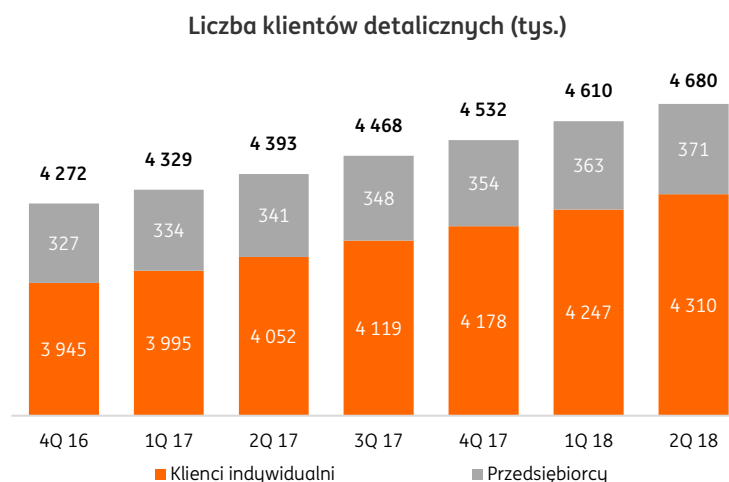
1. Bankowość detaliczna

Liczba klientów

Na koniec czerwca 2018 roku z usług ING Banku Śląskiego korzystało 4,7 mln klientów detalicznych, w tym:

- 4,3 mln klientów indywidualnych, oraz
- 371 tys. przedsiębiorców.

W ciągu I półrocza 2018 roku Bank pozyskał 223 tys. nowych klientów detalicznych, co przyczyniło się do wzrostu liczby obsługiwanych klientów w stosunku do końca 2017 roku o 148 tys. klientów.

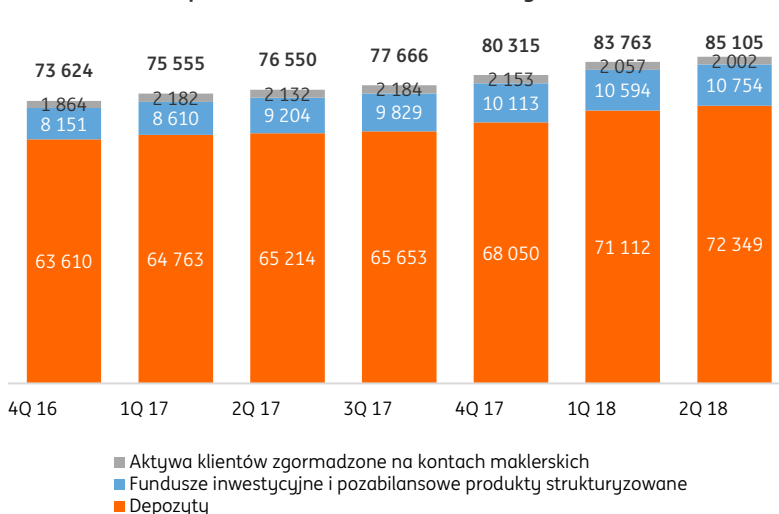

Działalność depozytowa

Na dzień 30 czerwca 2018 roku łączna wartość środków powierzonych ING Bankowi Śląskiemu przez klientów detalicznych wynosiła 85,1 mld zł, tj. przyrosła o ponad 4,5 mld zł (+6,0%) w ciągu I połowy 2018 roku, oraz o ponad 8,6 mld zł (+11,2%) rok do roku.

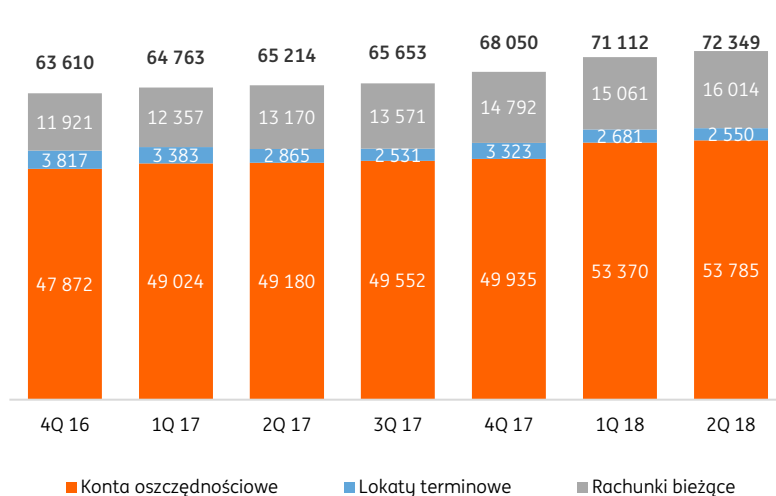
Szybszy wzrost bazy depozytowej od wzrostu wolumenów w sektorze przełożył się na wzrost udziału w rynku depozytów gospodarstw domowych w I połowie 2018 roku. Na koniec czerwca wynosił on 9,1%, podczas gdy na koniec grudnia 2017 roku ukształtował się na poziomie 8,9%.

Środki powierzone klientom detalicznym (w mln zł)

Zmiana I półrocze 2018		Zmiana rok do roku	
mln PLN	%	mln PLN	%
4 789	6,0%	8 555	11,2%
-151	-7,0%	-130	-6,1%
641	6,3%	1 551	16,8%
4 299	6,3%	7 134	10,9%

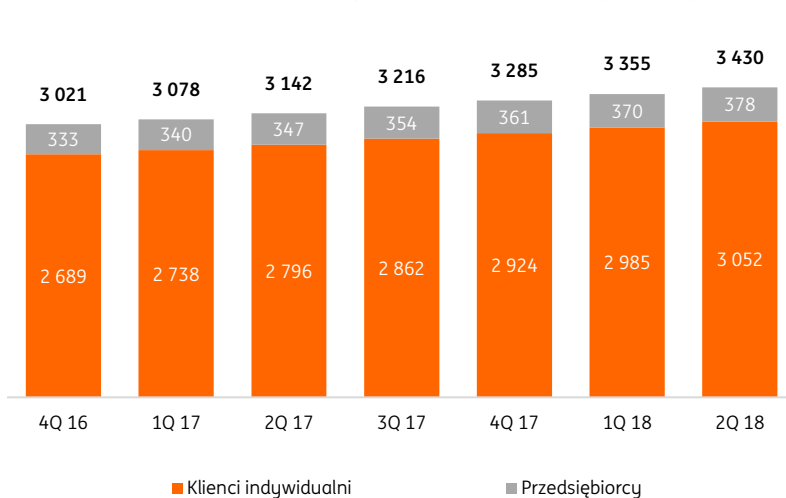
Depozyty klientów detalicznych - struktura produktowa (w mln zł)

Zmiana I półrocze 2018		Zmiana rok do roku	
mln PLN	%	mln PLN	%
4 299	6,3%	7 134	10,9%
1 222	8,3%	2 844	21,6%
-772	-23,2%	-315	-11,0%
3 850	7,7%	4 605	9,4%

W ciągu I półrocza 2018 roku znacznie zwiększył się zakres obsługi rozliczeniowej klientów detalicznych w Banku. Na koniec czerwca 2018 roku ING Bank Śląski prowadził 3,4 mln rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych klientów detalicznych, w przeważającej części (83%) są to konta Direct.

Liczba rachunków bieżących klientów detalicznych (w tys.)

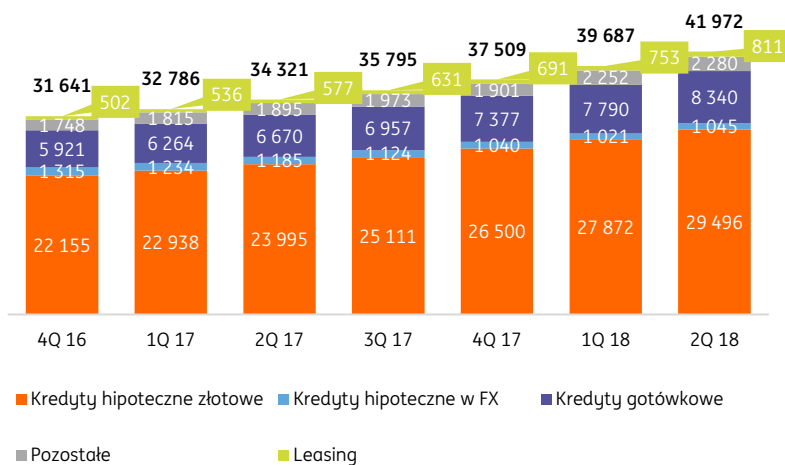

Zmiana I półrocze 2018		Zmiana rok do roku	
tys.	%	tys.	%
145	4,4%	287	9,1%
17	4,6%	31	9,0%
128	4,4%	256	9,2%

Działalność kredytowa

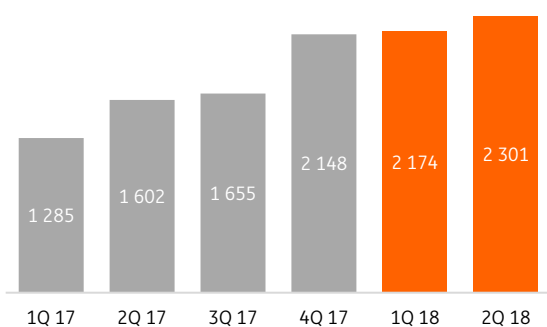
Na koniec czerwca 2018 roku należności kredytowe od klientów detalicznych wyniosły 42,0 mld zł. W ciągu I półrocza 2018 roku zaangażowanie kredytowe Banku w stosunku do tej grupy klientów wzrosło o około 4,5 mld zł, tj. o +11,9%. Bank zwiększył swój udział w rynku należności kredytowych od gospodarstw domowych do poziomu 6,0% (wobec 5,7% w grudniu 2017 roku).

Wartość portfela kredytów detalicznych (brutto, w mln zł)

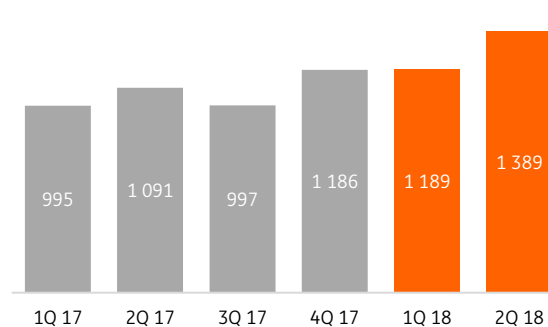

Zmiana I półrocze 2018		Zmiana rok do roku	
mln PLN	%	mln PLN	%
4 463	11,9%	7 651	22,3%
121	17,4%	234	40,6%
379	19,9%	385	20,3%
963	13,0%	1 670	25,0%
5	0,4%	-140	-11,8%
2 997	11,3%	5 501	22,9%

Sprzedż kredytów hipotecznych (w mln zł)

Sprzedż kredytów gotówkowych (w mln zł)

W I półroczu 2018 roku Bank sprzedał 4 475 mln zł kredytów hipotecznych, co względem I półrocza 2017 roku oznacza wzrost o 1 588 mln zł lub o 55%. Zgodnie z danymi publikowanymi przez Związek Banków Polskich w I półroczu 2018 roku ING Bank Śląski S.A. zajmował trzecią pozycję na rynku posiadając 17,3% udziału w sprzedaży kredytów mieszkaniowych dla osób prywatnych.

Również rosnące saldo pożyczek gotówkowych jest efektem wzmożonych działań Banku w zakresie oferty oraz sprzedaży. W ciągu I półrocza 2018 roku udzielono 137 tys. pożyczek na łączną kwotę 2,6 mld zł, czyli o 24% (493 mln zł) więcej niż w I połowie 2017 roku.

2. Bankowość korporacyjna

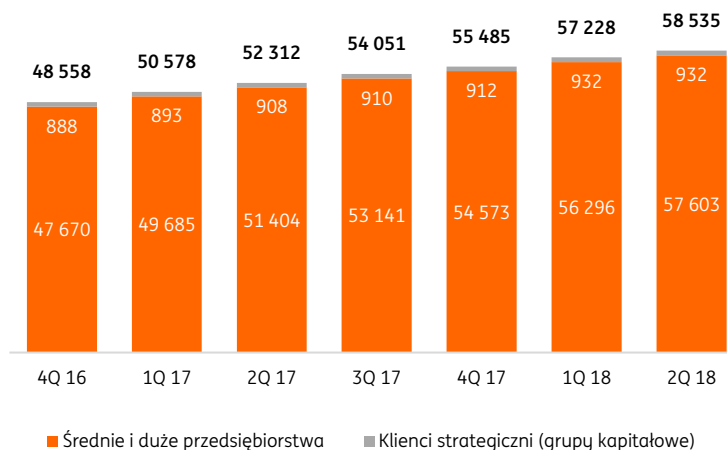
Liczba klientów

Na koniec czerwca 2018 roku z usług ING Banku Śląskiego korzystało 58,5 tys. klientów korporacyjnych, w tym:

- 932 klientów strategicznych (grup kapitałowych), oraz
- 57,6 tys. średnich i dużych przedsiębiorstw.

W ciągu I półrocza 2018 roku Bank pozyskał 5,7 tys. nowych klientów korporacyjnych, co przyczyniło się do wzrostu liczby obsługiwanych klientów w stosunku do końca 2017 roku o 3,1 tys. klientów.

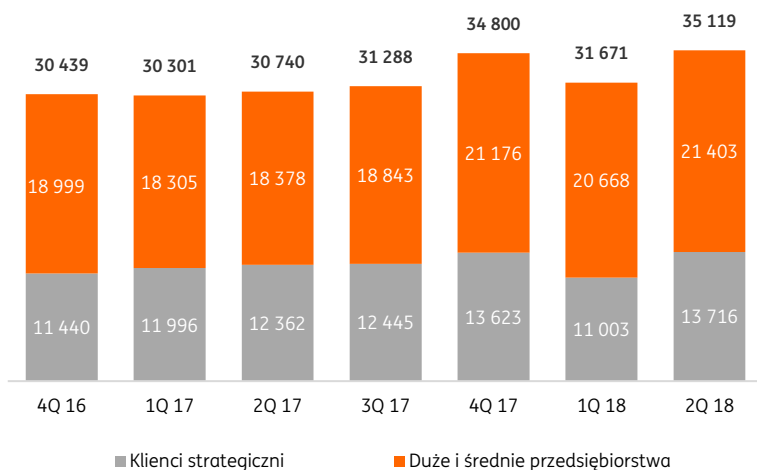
Liczba klientów korporacyjnych

Działalność depozytowo-rozliczeniowa

Na koniec czerwca 2018 roku suma środków zdeponowanych przez klientów korporacyjnych w Banku wyniosła 35,1 mld zł, tym samym Bank posiadał 8,5% udziału w rynku depozytów klientów instytucjonalnych (8,3% na koniec 2017 roku).

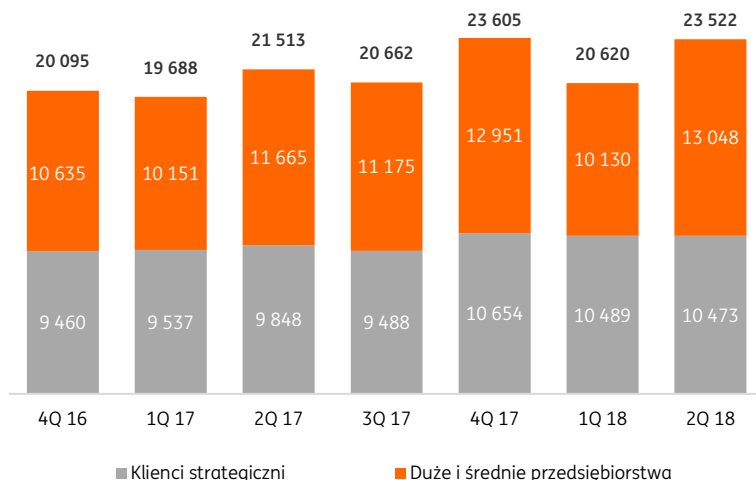
Wolumen depozytów klientów korporacyjnych (w mln zł)

Zmiana I półrocze 2018		Zmiana rok do roku	
mln PLN	%	mln PLN	%
320	0,9%	4 380	14,2%
227	1,1%	3 026	16,5%
93	0,7%	1 354	11,0%

Wolumen rachunków bieżących klientów korporacyjnych (w mln zł)

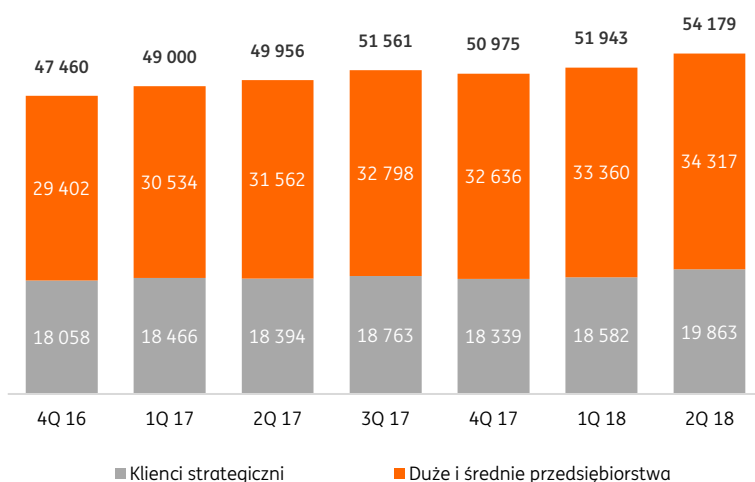

Zmiana I półrocze 2018		Zmiana rok do roku	
mln PLN	%	mln PLN	%
-84	-0,4%	2 008	9,3%
97	0,7%	1 383	11,9%
-181	-1,7%	626	6,4%

Działalność kredytowa

Na koniec I półrocza 2018 roku wartość finansowania udzielonego klientom korporacyjnym przez Grupę ING Banku Śląskiego wyniosła 54,2 mld zł. W ciągu 6 miesięcy 2018 roku kwota ta wzrosła o ponad 3,2 mld zł (+6,3%). Szacujemy, że w czerwcu 2018 roku Bank posiadał 10,7% udziału w rynku kredytów klientów instytucjonalnych (względem 10,3% na koniec 2017 roku).

Wolumen kredytów i innych należności od klientów korporacyjnych (brutto, w mln zł)

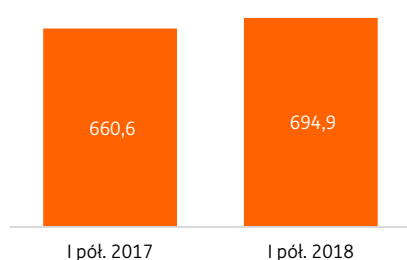
Zmiana I półrocze 2018		Zmiana rok do roku	
mln PLN	%	mln PLN	%
3 204	6,3%	4 223	8,5%
1 681	5,1%	2 755	8,7%
1 524	8,3%	1 469	8,0%

V. Sytuacja finansowa Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego

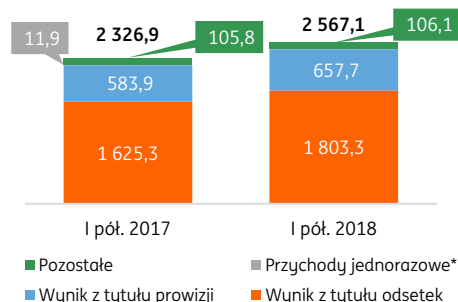
1. Zysk brutto i netto

W porównaniu z rokiem ubiegłym, w I półroczu 2018 roku Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A. odnotowała wzrost wyniku finansowego netto o 5,2% r/r do 694,9 mln zł. Było to możliwe głównie dzięki wysokiej dynamice przychodów, która wyniosła 10,3% r/r. Zysk brutto ukształtował się poziomie 936,7 mln zł, + 5,3% r/r.

Zysk netto Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego (w mln zł)

Dochody z działalności operacyjnej w podziale na kategorie (w mln zł)

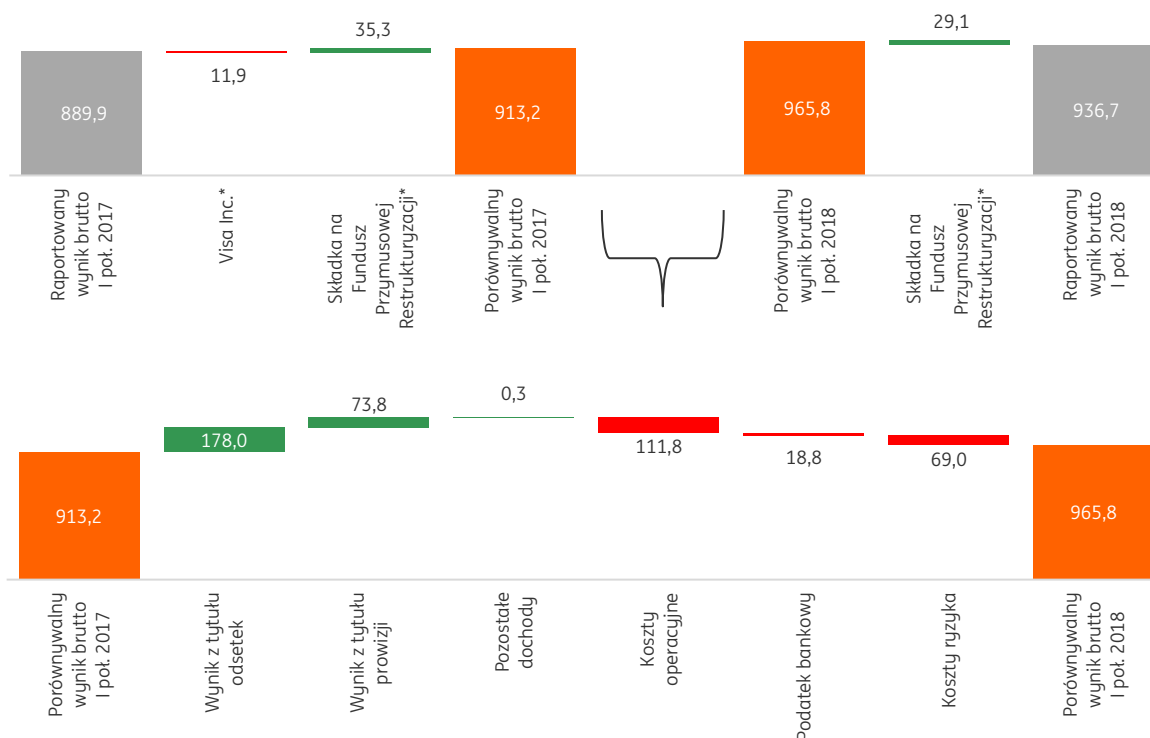

Zmiana rok do roku	
mln PLN	%
240,2	10,3%
0,3	0,3%
-11,9	-
73,8	12,6%
178,0	11,0%

*11,9 mln zł przychodu z transakcji Visa Inc. w 2Q 2017

Czynniki mające największy wpływ na kształtowanie się wyniku brutto w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego przedstawia poniższy wykres:

Wynik brutto Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego w I półroczu 2018 roku (w mln zł)

* 11,9 mln zł przychodu z transakcji Visa Inc. w 2Q 17; 70,5 mln zł (1Q 17) oraz 58,2 mln zł (1Q 18) rocznej składki na Fundusz Przymusowej Restrukturyzacji – składka ujęta została w całości w wynikach 1Q danego roku, a na wykresie zaprezentowana zakładając liniowe jej rozłożenie na kwartały

Podstawowe wielkości skonsolidowanego rachunku zysków i strat w ujęciu analitycznym

	I półrocze 2018	I półrocze 2017	Zmiana I półrocze 2018 / I półrocze 2017	
	w mln zł	w mln zł	w mln zł	w %
Wynik z tytułu odsetek	1 803,3	1 625,3	178,0	11,0%
Wynik z tytułu prowizji	657,7	583,9	73,8	12,6%
Pozostałe przychody	106,1	117,7	-11,6	-9,9%
<i>w tym przychody jednorazowe*</i>	0,0	11,9	-11,9	-100,0%
Przychody ogółem	2 567,1	2 326,9	240,2	10,3%
Koszty działania	1 183,3	1 077,7	105,6	9,8%
<i>w tym koszty jednorazowe*</i>	29,1	35,3	-6,2	-17,6%
Koszty ryzyka	268,5	199,5	69,0	34,6%
Podatek bankowy*	178,6	159,8	18,8	11,8%
Wynik finansowy brutto	936,7	889,9	46,8	5,3%
Podatek dochodowy	241,8	229,3	12,5	5,5%
Wynik netto przypadający akcjonariuszom niekontrolującym	0,0	0,0	0,0	-
Wynik finansowy netto	694,9	660,6	34,3	5,2%
Skorygowany wynik netto*	724,0	686,3	37,7	5,5%

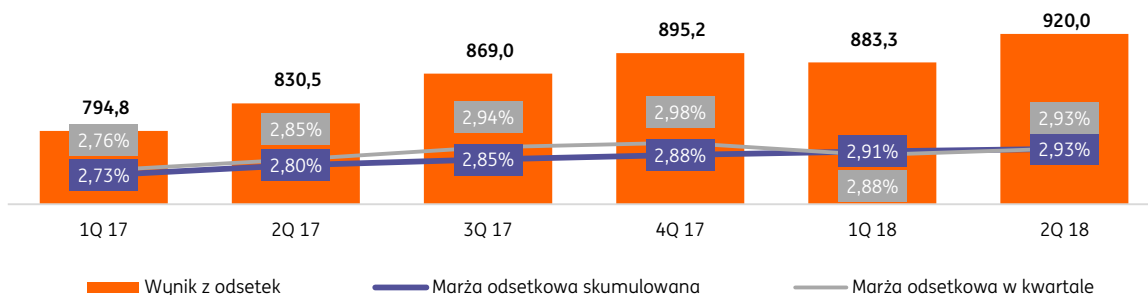
* 11,9 mln zł przychodu z transakcji Visa Inc. w 2Q 17; 70,5 mln zł (1Q 17) oraz 58,2 mln zł (1Q 18) rocznej składki na Fundusz Przymusowej Restrukturyzacji – składka ujęta została w całości w wynikach 1Q danego roku, w tabeli zaprezentowana zakładając liniowe jej rozłożenie na kwartały

Całkowite dochody Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. przypadające na akcjonariuszy jednostki dominującej (obejmujące oprócz zysku netto również inne pozycje przychodów i kosztów uwzględnione w kapitałach własnych) wyniosły w I półroczu 2018 roku 758,6 mln zł w porównaniu z 679,3 mln zł w analogicznym okresie poprzedniego roku.

2. Wynik z tytułu odsetek

Wynik odsetkowy ING Banku Śląskiego S.A. za I półrocze 2018 roku w wysokości 1 803,3 mln zł był o 11,0% wyższy niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. Jest to efekt istotnie wyższych wolumenów biznesowych (portfel kredytowy brutto w tym czasie wzrósł o 12,1 mld zł, tj. o 14%) oraz wyższej marży odsetkowej. Skumulowana marża odsetkowa wzrosła w I półroczu 2018 roku o 13 punktów bazowych do poziomu 2,93% z 2,80% w I półroczu 2017 roku.

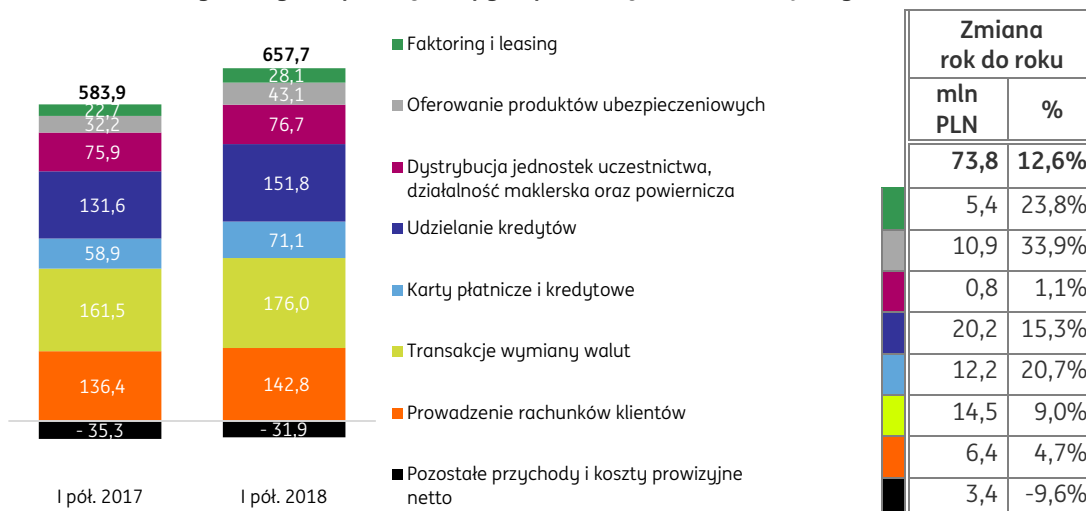
Wynik z tytułu odsetek Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego (w mln zł)

3. Przychody pozaodsetkowe

Dominującą część przychodów pozaodsetkowych Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego stanowił wynik z opłat i prowizji. W I półroczu 2018 roku wyniósł 657,7 mln zł i dzięki większej skali transakcyjności, nowym produktom i usługom oraz wyższej liczbie obsługiwanych klientów, był o 73,8 mln zł (12,6%) wyższy niż w I połowie 2017 roku.

Wynik z tytułu prowizji Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego (w mln zł)

Najistotniejszy wzrost w ramach przychodów prowizyjnych wystąpił w pozycjach związanych z:

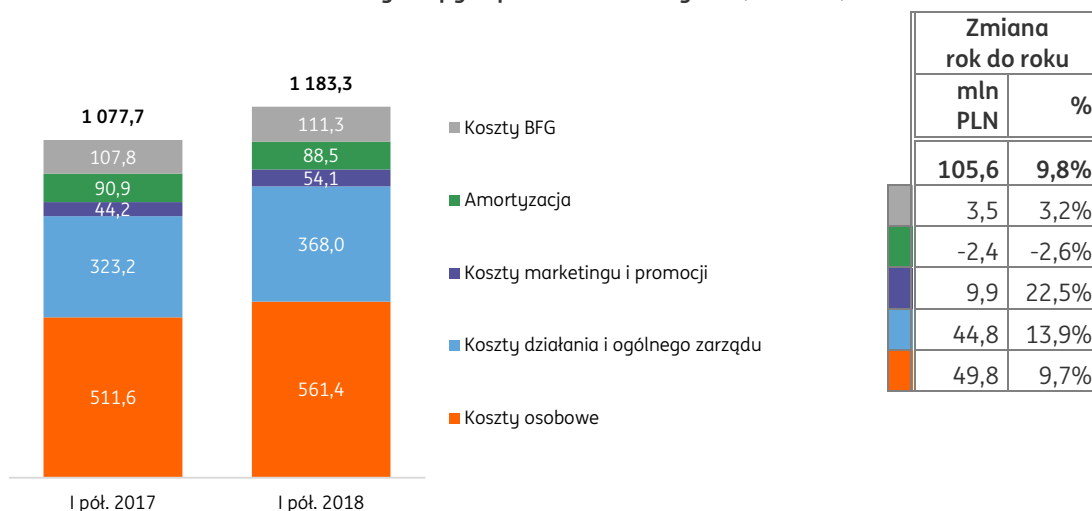
- udzielaniem kredytów (+20,2 mln zł tj. +15,3% r/r),
- transakcjami wymiany walut (+14,5 mln zł tj. +9,0% r/r), oraz
- kartami płatniczymi i kredytowymi (+12,2 mln zł tj. +20,7% r/r).

W I półroczu 2018 roku pozostałe przychody Grupy były niższe o -11,6 mln zł niż w poprzednim roku i ukształtował się na poziomie 106,1 mln zł. Na ten wynik największy wpływ miała transakcja sprzedaży udziałów w Visa Inc., która miała miejsce w I połowie 2017 roku (wpływ +11,9 mln zł). Oczyszczając pozostałe przychody z wpływu tej transakcji w 2017 roku, pozostałe przychody Grupy Bank kształtowałyby się na zbliżonym poziomie.

4. Koszty działania

Koszty działania I półroczu 2018 roku w porównaniu do I półrocza 2017 roku wzrosły o +9,8% r/r głównie za sprawą kosztów administracyjnych (+12,2% r/r) oraz kosztów wynagrodzeń (+9,7% r/r). W I połowie 2018 roku Grupa Banku ujęła w kosztach administracyjnych rezerwy związane z prowadzonymi projektami rozwojowymi. Podobnie jak w sektorze, Bank widzi wysoką presję na koszt wynagrodzeń pracowników. Koszty regulacyjne w postaci składek do BFG wzrosły o 3,2% r/r do 111,3 mln zł. Na tą kwotę składała się składka na fundusz przymusowej restrukturyzacji w wysokości 58,2 mln zł (względem 70,5 mln zł w I połowie 2017 roku; wartość składki rocznej obciążyla wyniki pierwszego kwartału) oraz składka na fundusz gwarantowania depozytów w wysokości 53,1 mln zł (względem 37,3 mln zł w I połowie 2017 roku; płatna kwartalnie).

Koszty Grupy w podziale na kategorie (w mln zł)

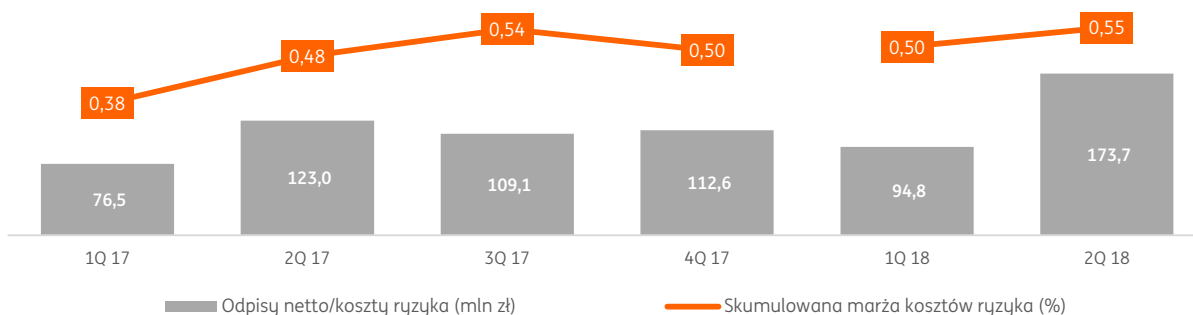

Zmiana rok do roku	
mln PLN	%
105,6	9,8%
3,5	3,2%
-2,4	-2,6%
9,9	22,5%
44,8	13,9%
49,8	9,7%

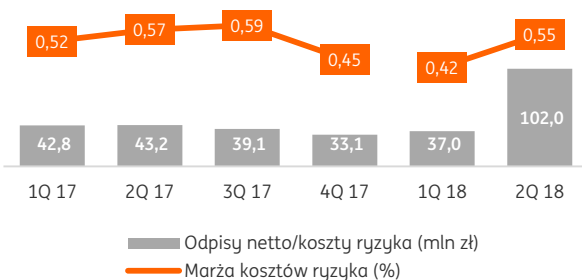
5. Odpisy z tytułu strat oczekiwanych

Odpisy z tytułu strat oczekiwanych w I połowie 2018 roku wyniosły 268,5 mln zł względem 199,5 mln zł odpisów na utratę wartości aktywów finansowych netto w I połowie 2017 roku. Stosunek skumulowanych kosztów ryzyka w odniesieniu do średniego portfela kredytowego brutto był wyższy w I półroczu 2018 roku (0,55% w stosunku do 0,48% w I półroczu 2017 roku). Koszty ryzyka nie są w pełni porównywalne od początku 2018 roku z danymi z poprzednich okresów w związku ze zmianą metodologiczną - implementacja MSSF 9.

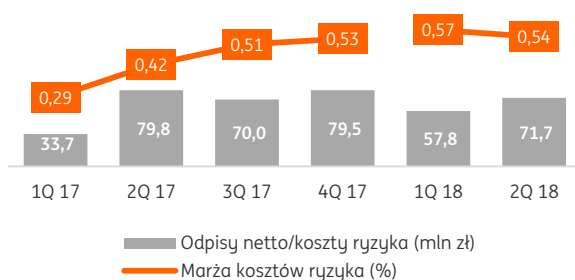
Odpisy z tytułu strat oczekiwanych (odpisy na utratę wartości aktywów finansowych netto do końca 2017 roku) - Grupa

Odpisy na utratę wartości aktywów finansowych netto - segment bankowości detalicznej

Odpisy na utratę wartości aktywów finansowych netto - segment bankowości korporacyjnej

W I kwartale 2018 roku miała miejsce transakcja sprzedaży portfeli wierzytelności korporacyjnych z portfela aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (etap 3). Pozytywny wpływ na koszty ryzyka w I kwartale wyniósł 1,4 mln zł.

6. Podatek od niektórych instytucji finansowych

W I półroczu 2018 roku Grupa odprowadziła podatek od niektórych instytucji finansowych (tzw. Podatek bankowy) w wysokości 178,6 mln zł (159,8 mln zł w I połowie 2017 roku).

7. Podatek dochodowy

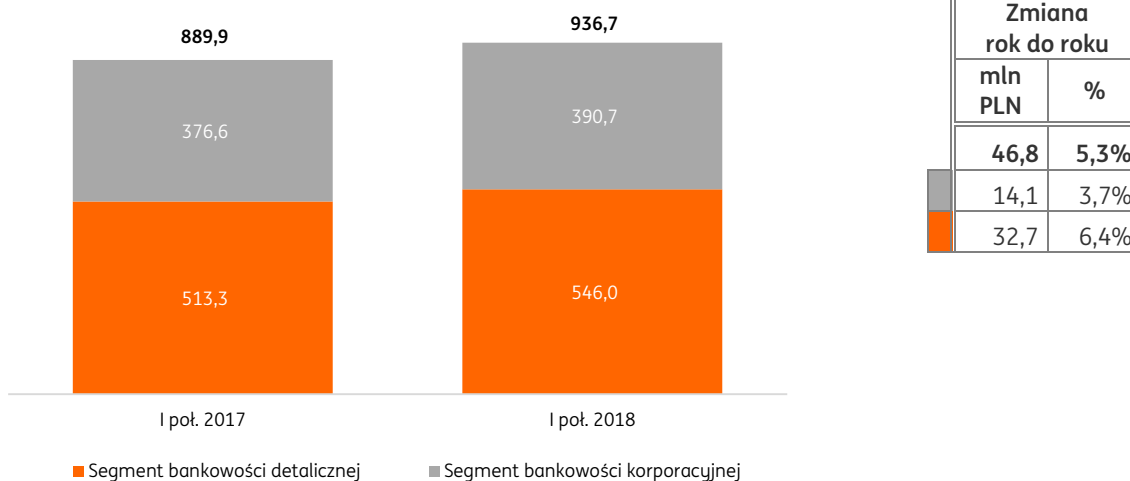
W I półroczu 2018 roku Grupa odnotowała podatek dochodowy w wysokości 241,8 mln zł, tj. wyższy niż w roku poprzednim (o 5,5% lub o 12,5 mln zł). Efektywna stopa podatkowa w I połowie 2018 roku wyniosła 25,8%, podobnie jak rok wcześniej. Na podwyższenie stopy podatkowej w 2018 roku – względem ustawowej stawki 19% – miał wpływ m.in.:

- podatek od niektórych instytucji finansowych, który nie jest kosztem uzyskania przychodu, oraz
- opłaty na rzecz BFG, które nie stanowią kosztu uzyskania przychodu.

8. Udział poszczególnych segmentów działalności w tworzeniu wyniku finansowego

W I połowie 2018 roku Grupa odnotowała wzrost wyniku brutto zarówno w segmencie detalicznym, jak i w segmencie korporacyjnym.

Wynik brutto w podziale na segmenty działalności (w mln zł)

Wynik segmentu bankowości detalicznej stanowił 58,3% wyniku brutto Grupy, natomiast segmentu bankowości korporacyjnej 41,7% (w ubiegłym roku odpowiednio: 57,7% oraz 42,3%).

Czynniki wpływające na kształtowanie się wyniku brutto w segmencie bankowości detalicznej

	I półrocze 2018	I półrocze 2017	Zmiana I półrocze 2018 / I półrocze 2017	
	w mln zł	w mln zł	w mln zł	w %
Wynik z tytułu odsetek	1 147,8	1 024,9	122,9	12,0%
Wynik z tytułu prowizji	235,9	215,7	20,2	9,4%
Przychody jednorazowe*	0,0	11,9	-11,9	-100,0%
Pozostałe przychody	78,8	60,0	18,8	31,3%
Przychody ogółem	1 462,5	1 312,4	150,1	11,4%
Koszty działania	703,8	652,8	51,0	7,8%
Odpisy na utratę wartości i rezerwy	139,0	86,0	53,0	61,6%
Podatek bankowy	73,7	60,3	13,4	22,2%
Wynik finansowy brutto	546,0	513,3	32,7	6,4%

Czynniki wpływające na kształtowanie się wyniku brutto w segmencie bankowości korporacyjnej

	I półrocze 2018	I półrocze 2017	Zmiana I półrocze 2018 / I półrocze 2017	
	w mln zł	w mln zł	w mln zł	w %
Wynik z tytułu odsetek	655,5	600,4	55,1	9,2%
Wynik z tytułu prowizji	421,8	368,2	53,6	14,6%
Przychody jednorazowe	0,0	0,0	0,0	-
Pozostałe przychody	27,3	45,8	-18,5	-40,4%
Przychody ogółem	1 104,6	1 014,5	90,1	8,9%
Koszty działania	479,5	424,9	54,6	12,9%
Odpisy na utratę wartości i rezerwy	129,5	113,5	16,0	14,1%
Podatek bankowy	104,9	99,5	5,4	5,4%
Wynik finansowy brutto	390,7	376,6	14,1	3,7%

9. Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

W dniu 30 czerwca 2018 roku suma bilansowa Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego wynosiła 130,8 mld zł i była o 4,7 mld zł tj. o 3,8% wyższa w porównaniu ze stanem na koniec 2017 roku.

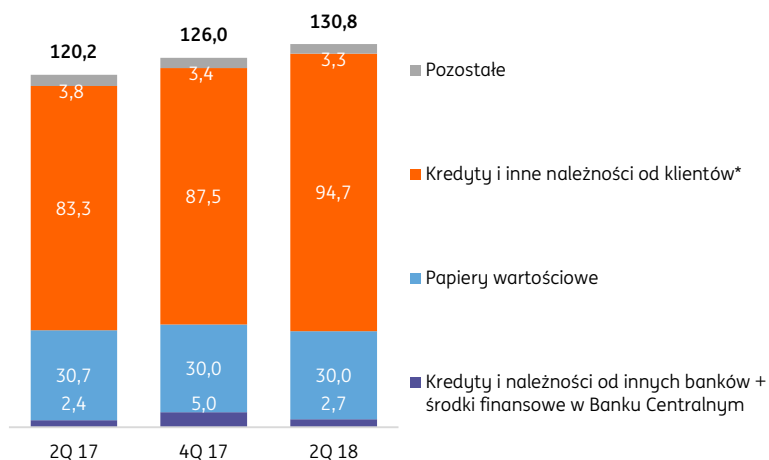
Wielkość sumy bilansowej Grupy, jak i struktura aktywów i pasywów są zdeterminowane działalnością ING Banku Śląskiego. Na koniec czerwca 2018 roku suma bilansowa ING Banku Śląskiego ukształtowała się na poziomie 127,1 mld zł (97,2% sumy bilansowej Grupy) wobec 122,3 mld zł w grudniu 2017 roku (wzrost o 3,9%).

Aktywa

Najistotniejszą pozycję w aktywach Grupy ING Banku Śląskiego S.A. stanowią kredyty i inne należności udzielone klientom. 30 czerwca 2018 roku stanowiły 72% wszystkich aktywów Grupy.

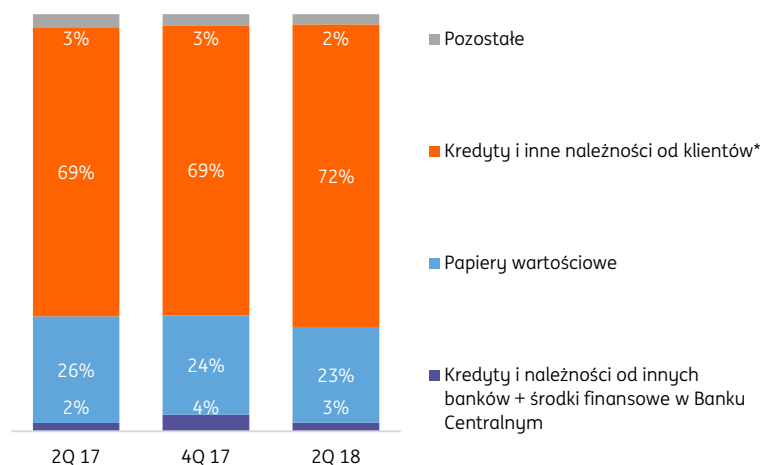

Aktywa Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego (w mld zł)

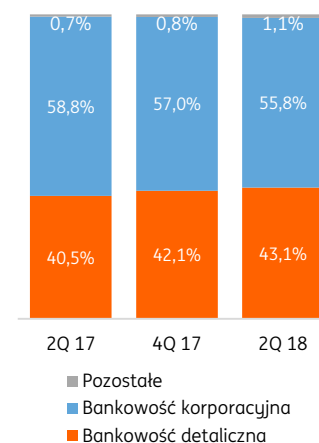

	Zmiana I półrocze 2018		Zmiana rok do roku	
	mld PLN	%	mld PLN	%
	4,7	3,8%	10,6	8,8%
	-0,2	-5,0%	-0,5	-13,8%
	7,2	8,2%	11,4	13,7%
	0,0	0,1%	-0,7	-2,1%
	-2,3	-45,9%	0,3	13,8%

Struktura aktywów Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego (w %)

Struktura należności netto według grup klientów (w %)

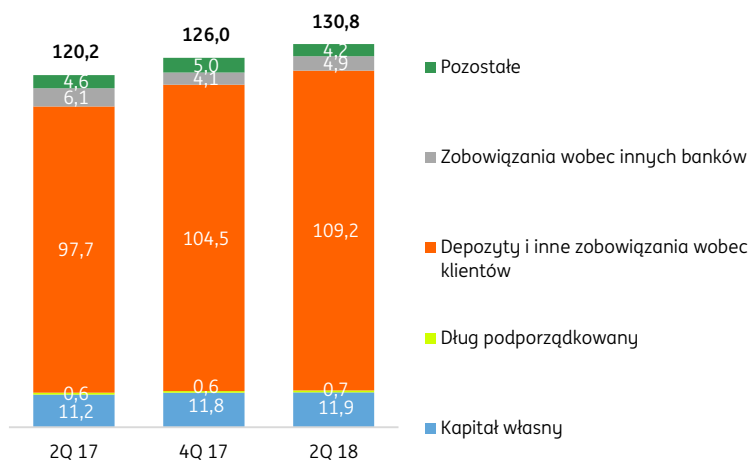
* z wyłączeniem euroobligacji

Ważną pozycję w bilansie Grupy Kapitałowej Banku stanowił portfel papierów wartościowych (łącznie z euroobligacjami) – 30,0 mld zł (23% aktywów).

Pasywa

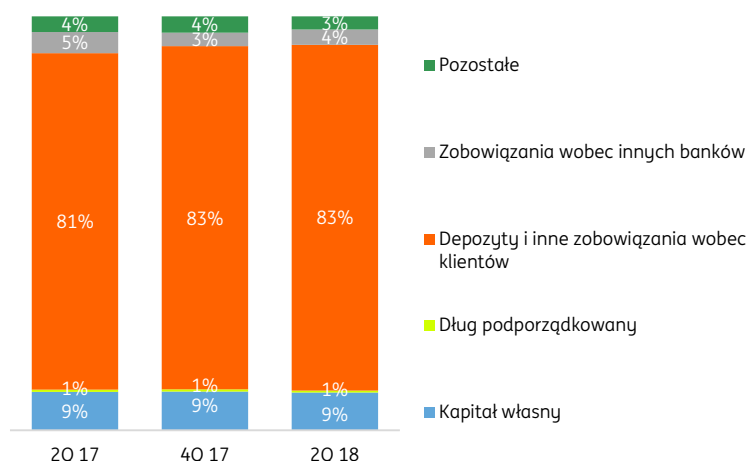
Dominującym źródłem finansowania działalności Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego były środki ulokowane w Banku przez klientów. W czerwcu 2018 roku zobowiązania wobec klientów wynosiły 109,2 mld zł, tj. 83% wszystkich pasywów.

Pasywa Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego (w mld zł)

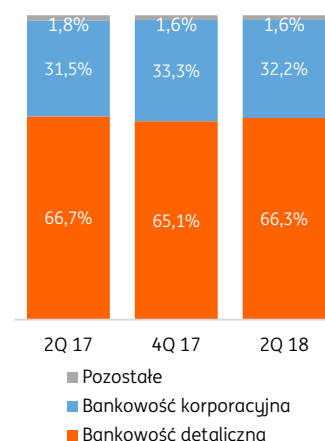

	Zmiana I półrocze 2018		Zmiana rok do roku	
	mld PLN	%	mld PLN	%
Suma	4,7	3,8%	10,6	8,8%
Pozostałe	-0,8	-16,5%	-0,4	-8,8%
Zobowiązania wobec innych banków	0,8	18,8%	-1,3	-20,5%
Depozyty i inne zobowiązania wobec klientów	4,7	4,5%	11,5	11,7%
Dług podporządkowany	0,0	4,6%	0,0	3,2%
Kapitał własny	0,1	0,8%	0,7	6,6%

Struktura pasywów Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego (w %)

Struktura depozytów według grup klientów (w %)

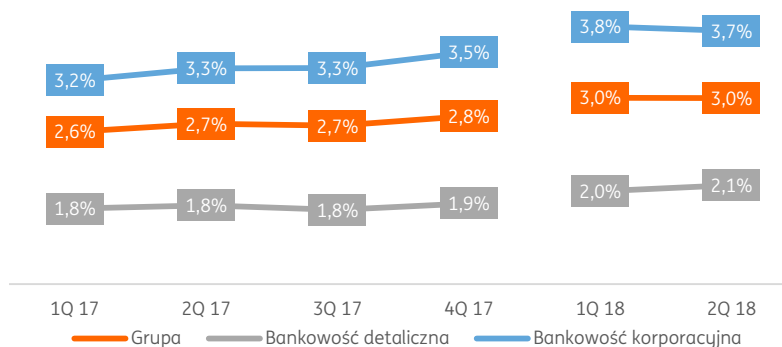

Kolejnym najistotniejszym źródłem finansowania był kapitał własny, który na koniec czerwca 2018 roku wynosił 11,9 mld zł i stanowił 9% sumy pasywów.

10. Jakość portfela kredytowego

W 2018 roku jakość naszego portfela kredytowego nieznacznie się pogorszyła w porównaniu z końcem 2017 roku. Udział kredytów w etapie 3 w Grupie Kapitałowej ING Banku Śląskiego wyniósł 3,0% względem 2,8% udziału kredytów z rozpoznaną utratą wartości na koniec 2017 roku. Porównywalność danych pomiędzy 2017 a 2018 rokiem jest zaburzona przez zastosowanie MSSF 9.

Udział kredytów z utratą wartości / w etapie 3 dla Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego

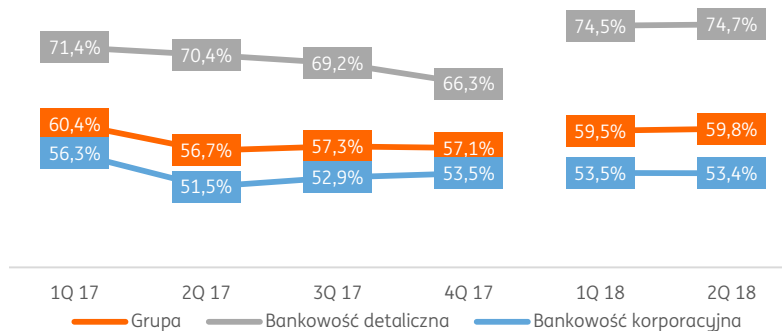
Do etapu 1 należało 86,4% należności, a w etapie 2 10,6% portfela należności.

W I połowie 2018 roku na jakość naszego portfela kredytowego oprócz wzrostu wolumenów biznesowych i ostrożnej polityki kredytowej wpłynęła transakcja sprzedaży korporacyjnych wierzytelności z portfela aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe (etap 3). Łączna kwota sprzedanych wierzytelności korporacyjnych (kwoty główne, odsetki, pozostałe koszty wg stanu na dzień zawarcia umowy) wyniosła 85,6 mln zł.

Pokrycie portfela kredytów etapu 3 odpisami

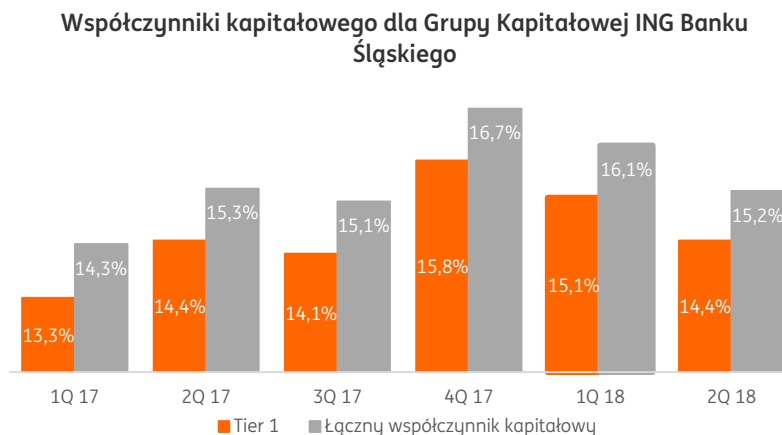
Na koniec czerwca 2018 roku Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego posiadała rezerwy na portfel kredytowy w etapie 3 w wysokości 1 718,3 mln zł. Stopień pokrycia odpisami portfela w etapie 3 wynosił 59,8%.

Współczynnik pokrycia portfela z rozpoznaną utratą wartości / w etapie 3 odpisami

11. Adekwatność kapitałowa

30 czerwca 2018 roku wartość współczynnika TCR dla Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego wyniosła 15,2% w porównaniu z 16,7% na koniec 2017 roku. Współczynnik Tier 1 dla Grupy obniżył się w ciągu 2018 roku z 15,8% na koniec grudnia 2017 roku do 14,4% na koniec I półrocza.

Współczynniki na koniec I połowy 2018 roku uwzględniają wypłatę dywidendy za 2017 rok (w 2017 roku Bank nie wypłacał dywidendy).

Wartość współczynnika TCR oraz Tier 1 wynosiłaby odpowiednio 14,9% i 14,0%, gdyby Bank nie zastosował przepisów przejściowych dla wpływu wdrożenia MSSF 9 na fundusze własne.

12. Zadeklarowane i wypłacone dywidendy

ING Bank Śląski S.A., zgodnie z uchwałą Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia z 5 kwietnia 2018 roku, wypłacił dywidendę za 2017 rok w łącznej wysokości 416,3 mln zł, co stanowi 29,7% skonsolidowanego zysku Grupy Kapitałowej Banku. Wartość dywidendy na jedną akcję to 3,20 zł brutto. Dzień dywidendy został wyznaczony na 25 kwietnia 2018 roku, a dzień wypłaty dywidendy na 10 maja 2018 roku. Dywidendą zostały objęte wszystkie wyemitowane przez Bank akcje tj. 130 100 000.

ING Bank Śląski S.A. nie wypłacił dywidendy z zysku za 2016 rok. 9 marca 2017 roku Zarząd otrzymał pismo z KNF zalecające zwiększenie funduszy własnych banku przez zatrzymanie całości zysku wypracowanego od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku. Zarząd zarekomendował zwiększenie funduszy Walnemu Zgromadzeniu, a Walne Zgromadzenie 21 kwietnia 2017 roku podjęło uchwałę o przeznaczeniu całości zysku netto za 2016 rok na zasilenie funduszy własnych banku.

VI. Zasoby i infrastruktura Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego

1. Bankowość elektroniczna

Naszym klientom oferujemy nowoczesne produkty i usługi dopasowane do ich potrzeb. Zapewniamy dostęp do intuicyjnych platform bankowości internetowej i mobilnej, które tworzymy wspólnie z klientami. W 2016 roku wprowadziliśmy nowy system bankowości internetowej Moje ING dla klientów detalicznych a rok później ING Business dla klientów segmentu korporacyjnego.

Nasi klienci, zarówno segmentu detalicznego jak i korporacyjnego, cechują się wyższą niż średnia rynkowa chęcią korzystania z bankowości mobilnej.

Bankowość detaliczna

Naszym klientom oferujemy innowacyjne produkty i usługi dopasowane do ich potrzeb. Nowoczesny system bankowości internetowej Moje ING przygotowany jest do obsługi klientów indywidualnych oraz przedsiębiorców. Zapewnia on dostęp zarówno do podstawowych funkcjonalności (przelewy, historia transakcji), ale również do innowacyjnych narzędzi komunikacji (Czat) czy produktów pomagających w zarządzaniu finansami (Trener finansowy).

Na koniec I połowy 2018 roku ponad 3,6 miliona klientów indywidualnych miało dostęp do bankowości internetowej, a przeszło 59% to jej aktywni użytkownicy. W zakresie systemu bankowości internetowej dostępna jest także bankowość mobilna Moje ING mobile, z której aktywnie korzysta już 1 milion klientów .

W I połowie 2018 roku udostępniliśmy jako pierwsi na rynku polskiej bankowości mobilnej innowacyjne narzędzie jakim jest Klawiatura Moje ING. Klawiatura, która jest integralną częścią aplikacji umożliwia klientom realizację Przelewu na telefon BLIK bezpośrednio z komunikatora typu Messenger czy WhatsApp - bez konieczności uruchamiania aplikacji mobilnej banku.

Kolejnymi ważnymi funkcjonalnościami udostępnionymi w I połowie 2018 roku są m.in. płatności mobilne HCE dla kart VISA oraz rozwój systemu płatności BLIK m.in. o usprawnienia dla Przelewu na telefon.

System Moje ING dla przedsiębiorców został udostępniony dla kolejnych grup klientów: wspólnot mieszkaniowych i spółek cywilnych.

Bankowość korporacyjna

Z nowej wersji systemu przeznaczonego dla klientów segmentu korporacyjnego – ING Business korzysta już 100% klientów. Nowa wersja oferuje lepszą użyteczność, personalizację, intuicyjność i wygodę korzystania.

Ekosystem ING Business tworzy wersja przeglądarkowa, wersja na tablety, natywne aplikacje na smartfony i smartwatche oraz kanał H2H – ING WebService.

Z aplikacji mobilnej ING Business korzysta ponad 30% firm. Ten sposób dostępu klientów do informacji bankowych staje się coraz powszechniejszy. Użytkownicy coraz częściej wykorzystują urządzenia mobilne, aby realizować przelewy oraz uzyskiwać informacje. W II kwartale 2018 roku wykonano 38% więcej przelewów w tym kanale bankowości niż w tym samym czasie w 2017 roku.

Nieustannie rozwijamy i ulepszamy platformę bankowości internetowej. W najbliższych miesiącach planujemy kolejne zmiany poszerzające funkcjonalność, polepszające użyteczność i usprawniające działanie aplikacji.

2. Sieć placówek bankowych

Na koniec I półrocza 2018 roku ING Bank Śląski S.A. posiadał 352 oddziały detaliczne (w tym 86

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Sprawozdanie Zarządu z działalności w I półroczu 2018 roku

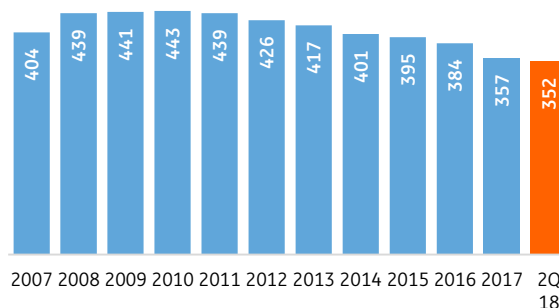
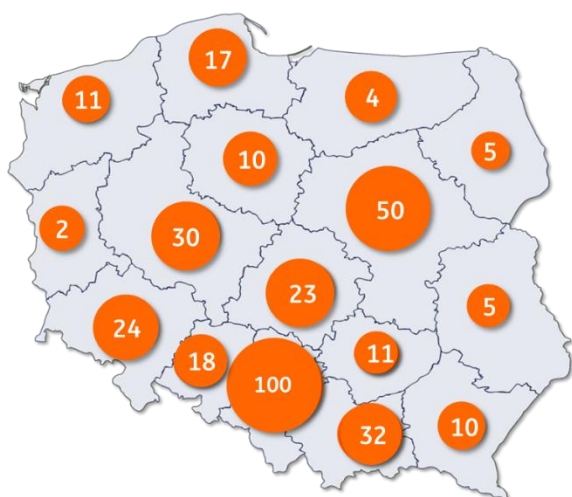
oddziałów z nowoczesną obsługą gotówkową - gotówka jedynie w bankomatach, wpłatomatach oraz urządzeniach dualnych). Wszystkie nasze oddziały są wyposażone w strefy samoobsługowe, w których klienci mogą samodzielnie dokonywać zarówno wypłat, jak i wpłat gotówkowych. Bank w dalszym ciągu prowadzi proces modernizacji oddziałów detalicznych polegający na zmianie wyposażenia i wystroju oraz wprowadzaniu nowych rozwiązań funkcjonalnych.

Na koniec czerwca 2018 roku Bank posiadał 262 placówki w nowym standardzie. Ponadto kontynuowane są działania optymalizacyjne poprzez relokowanie i konsolidowanie oddziałów do najatrakcyjniejszych biznesowo lokalizacji w poszczególnych miastach i regionach.

Na koniec I półrocza 2018 roku Bank posiadał również 64 punkty sprzedażowych zlokalizowanych w największych centrach handlowych w całej Polsce. Sieć punktów ING Express to odpowiedź na oczekiwania klientów, którzy poszukują banku dostępnego w każdym miejscu i w każdym czasie.

Obsługę klientów korporacyjnych z segmentu średnich i dużych firm Bank prowadził za pośrednictwem 36 oddziałów korporacyjnych i 15 centrów bankowości korporacyjnej. Przy czym, prawie wszystkie z nich działały w tych samych lokalizacjach co oddziały detaliczne. Najwięksi klienci korporacyjni byli natomiast obsługiwani przez Departament Klientów Strategicznych z siedzibą w Warszawie i jego biuro regionalne w Katowicach.

Sieć placówek ING Banku Śląskiego S.A. (stan na 30 czerwca 2018 roku)

3. Zarządzanie kadrami

Stan zatrudnienia

Na dzień 30 czerwca 2018 roku Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A. zatrudniała 8 075 osób (w tym ING Bank Śląski S.A. zatrudniał 7 676 osoby). W stosunku do grudnia ubiegłego roku liczba pracowników wzrosła o 43 osoby (tj. o 0,5%). Zanotowany wzrost zatrudnienia wynika z realizacji Projektu Know Your Customer w Pionie Operacji (weryfikacja kartotek klientów). W drugim kwartale 2018 utworzony został ING Bank Hipoteczny S.A., do którego na podstawie art. 23¹ kodeksu pracy zostali przeniesieni pracownicy Banku. Zmiana nie miała zatem wpływu na stan zatrudnienia w Grupie Kapitałowej Banku.

Zatrudnienie w Grupie Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A.				
	30 czerwca 2018 roku		31 grudnia 2017 roku	
	w osobach	w %	w osobach	w %
Bankowość detaliczna	3 660	47,7%	3 685	48,1%
Bankowość korporacyjna i rynki finansowe	1 191	15,5%	1 181	15,4%
Operacje / IT / Usługi	2 019	26,3%	1 989	26,0%
Ryzyko / Organizacja / Finanse / Sprawy Kadrowe	806	10,5%	806	10,5%
Bank ogółem	7 676	100,0%	7 661	100,0%
ING ABL Polska S.A	-	0,0%	-	0,0%
ING Lease (Polska) Sp. z o.o.	217	54,4%	208	56,1%
ING Commercial Finance Polska S.A	108	27,1%	105	28,3%
ING Bank Hipoteczny S.A.	17	4,3%	-	0,0%
Solver Sp. z o.o.	2	0,5%	3	0,8%
ING Usługi dla Biznesu Sp. z o.o.	52	13,0%	52	14,0%
Nowe Usługi S.A	3	0,8%	3	0,8%
Spółki zależne	399	100,0%	371	100,0%
Grupa ING Banku Śląskiego S.A.	8 075		8 032	

Polityka wynagrodzeń

W I połowie 2018 roku ING Bank Śląski S.A. utrzymał dotychczasową politykę wynagrodzeń, której zadaniem jest efektywne wspieranie celów strategicznych. Założenia polityki to rynkowy poziom oraz transparentność i spójność oferowanych pracownikom wynagrodzeń.

Z dniem 1 kwietnia 2018 roku przeprowadzono w Banku proces podwyżek wynagrodzeń zasadniczych. Podwyżka była realizowana w dwóch etapach:

- automatyczna dla osób z najniższymi wynagrodzeniami w danej kategorii zaszerogowania oraz
- uznaniowa – uzależniona od indywidualnej oceny rocznej.

Bank dokonał kolejnego rozliczenia premii pracowników objętych Polityką zmiennych składników wynagrodzeń dla Identified Staff ING Banku Śląskiego S.A. Zgodnie z zasadami Polityki, wynagrodzenie zmienne podlega odroczeniu i w co najmniej 50% wypłacane jest w akcjach fantomowych, uprawniających do otrzymania środków pieniężnych, których wysokość uzależniona jest od wartości akcji ING Banku Śląskiego S.A.

W I półroczu dokonano wypłaty części nieodroczonej premii za 2017 rok oraz części odroczonej premii za lata 2016, 2015 oraz 2014 osobom zajmującym stanowiska kierownicze. Tym samym nastąpiło całkowite rozliczenie premii za rok 2014 dla osób zajmujących stanowiska kierownicze.

Od stycznia 2018 w banku wdrożono nowy benefit w formie Programu kafeteryjnego, Program realizowany jest z użyciem aplikacji udostępnionej przez dostawcę zewnętrznego, która umożliwia pracownikom banku bieżący dostęp do wszystkich produktów i usług oferowanych w Programie (np. świadczenia jednorazowe w postaci biletów do kina, teatru, wybrane wydarzenia sportowe, pobyty wypoczynkowe, wycieczki oraz świadczenia abonamentowe w postaci możliwości nabycia karty sportowej lub dodatkowych pakietów opieki medycznej lub ubezpieczeń) oraz dostarcza informacji o świadczeniach dodatkowych oferowanych przez bank pracownikom, tj. opieka medyczna, ubezpieczenia grupowe, Pracowniczy Program Emerytalny.

Również od stycznia 2018 roku wdrożono zmiany w Polityce wynagradzania w Grupie Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. zgodnie z Wytycznymi EBA w odniesieniu do sprzedaży i dystrybucji detalicznych produktów i usług bankowych.

W związku z wejściem w życie nowych Wytycznych EBA w sprawie oceny odpowiedniości członków organu zarządzającego i osób pełniących najważniejsze funkcje, w czerwcu 2018 roku dokonano zmian w Polityce oceny adekwatności członków Rady Nadzorczej, Zarządu oraz osób pełniących kluczowe funkcje w ING Banku Śląskim S.A. Główne zmiany w Polityce obejmują:

- rozdzielenie oceny członków Rady Nadzorczej i Zarządu od oceny osób pełniących kluczowe funkcje,
- wprowadzenie nowych kryteriów dla Członków Rady Nadzorczej i Zarządu w zakresie oceny, tj. niezależność osądu, w tym konflikt interesów oraz poświęcanie wystarczającej ilości czasu członków Zarządu i Rady Nadzorczej,
- w przypadku osób pełniących kluczowe funkcje wykreślono kryterium w zakresie konfliktu interesów,
- konieczność dokonywania bieżącej oceny adekwatności dla Członków Rady Nadzorczej i Zarządu – każdorazowo w przypadku zmian oraz raz w roku (niezależnie od zmian) oraz osób pełniących kluczowe funkcje – każdorazowo w przypadku zmian i na bieżąco w szczególnych przypadkach,
- doprecyzowanie obowiązków banku w zakresie oceny zbiorowej Rady Nadzorczej i Zarządu oraz przekazywania informacji do KNF.

Zmiany zostały zatwierdzone na posiedzeniu Rady Nadzorczej w dniu 27 czerwca 2018 roku.

Podczas Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia, które miało miejsce 5 kwietnia 2018 roku przedstawiono raport z funkcjonowania polityki wynagradzania w ING Banku Śląskim S.A. w 2017 roku zgodnie z wytycznymi Zasad Ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych. Walne Zgromadzenie stwierdziło, że stosowana przez bank polityka wynagradzania sprzyja rozwojowi i bezpieczeństwu działania banku.

Rekrutacja i budowa wizerunku instytucji jako pożądanego pracodawcy (employer branding)

W I połowie 2018 roku ING Bank Śląski S.A. podejmował działania na rzecz budowy wizerunku pożądanego pracodawcy (employer branding) adresowane do studentów, absolwentów oraz profesjonalistów.

W zakresie działań kierowanych do osób z doświadczeniem zawodowym organizowane były targi pracy (głównie dla obszaru IT) oraz meetupy, czyli wydarzenia tematyczne skierowane do pracowników branży IT, organizowane w naszej katowickiej siedzibie. W tym roku również kontynuowano aktywne działania na LinkedIn. Stworzony został Career Page, na którym przybliżana jest specyfika pracy w ING oraz pokazane są wypowiedzi naszych pracowników. Do kandydatów docieramy również przez działania managerów na portalu. Zostali oni przeszkoleni przez rekruterów z tworzenia własnego profilu na LinkedIn, tworzenia komunikacji o aktualnych ofertach pracy oraz z działań jakie mogą podejmować, aby być bardziej aktywnymi użytkownikami portalu i budować swoją sieć kontaktów biznesowych.

Kontynuowano działania dedykowane osobom wchodzącym na rynek pracy (studentom i absolwentom) m.in.:

- Program Ambadorski – 13 studentów reprezentujących Bank na uczelniach, pod opieką mentorską pracowników Banku, którzy wspierają Ambassadorów w poznawaniu ING i kształtowaniu ścieżek kariery. Dzięki współpracy z Ambassadorami bank był zaangażowany w projekty takie jak: Festiwal BOSS w Częstochowie i Katowicach, Mosty Ekonomiczne w Poznaniu oraz Project Engineering w Warszawie.
- Staż z Lwem – kolejna edycja programu stażowego oraz pierwsze kroki do wprowadzenia całorocznej rekrutacji. W procesie rekrutacji do programu Bank ponownie wykorzystał

Assessment Centre w formie Escape Roomów, ale również wprowadził nowość – zadanie „Zielona lokomotywa”, które jest alternatywą dla Escape Room’u.

- Program stażowy ChallengING, który kontynuowano w obszarze IT i customer intelligence. W ramach dwóch ścieżek programu zatrudniono 6 uczestników (wszyscy pracują według działającej w organizacji metodologii Agile).
- International Talent Programme (ITP), realizowany jest na 6 ścieżkach biznesowych (Ryzyko, IT, Bankowość Detaliczna i Korporacyjna, Finanse, HR), program oferuje uczestnikom możliwość udziału w ważnych z perspektywy Banku projektach, licznych działaniach rozwojowych oraz stażach zagranicznych.
- Spotkania z Lwem – seria warsztatów prowadzonych przez ekspertów Banku, pokazujący praktyczne aspekty bankowości w przyjazny studentom sposób.
- Promocja ING na uczelniach - strefy kariery ING, współpraca z kołami naukowymi, organizacjami studenckimi i samorządami studenckimi wybranych uczelni oraz udział w projektach przez nich organizowanych.
- Udział w wiosennych edycjach targów pracy.
- Promocja ING Banku Śląskiego wśród studentów za granicą – bank był obecny na konferencji LSE SU Polish Economic Forum w Londynie, gdzie była okazja do zaprezentowania naszego programu talentowego (ITP) młodzieży polskiej, która aktualnie studiuje za granicą, ale rozważa powrót do kraju po studiach.

Rozbudowana oferta oraz jakość praktyk z obszaru zasobów ludzkich realizowanych w ING Banku Śląskim S.A. zostały docenione przez zewnętrzne instytucje badawcze i rankingowe. Bank znalazł się wśród najlepszych pracodawców według Rankingu Pracodawca Roku przeprowadzonym przez AIESEC Polska oraz zajął 2. miejsce w badaniu Antal „Najbardziej pożądanymi pracodawcy w opinii specjalistów i menedżerów” w kategorii Bankowość.

Rozwój pracowników i szkolenia

W I połowie 2018 roku bank realizował działania rozwojowe zgodnie z celami strategicznymi w obszarze przywództwa, innowacyjności a także przyciągania i zatrzymywania wyjątkowych ludzi.

Działania organizowane były w czterech kluczowych obszarach:

- Wzmacnianie kultury organizacyjnej (w szczególności poprzez wieloaspektowy program dla nowo powołanych menedżerów, działania w ramach wzmocnienia zbioru wartości i zachowań w ramach Pomarańczowego Kodu).
- Wzmacnianie kompetencji i zachowań pracowników (w szczególności poprzez realizację procesów szkoleniowych w obszarze produktów i jakości sprzedaży, a także bogatą ofertę działań rozwojowych obejmującą m.in. spotkania z inspirującymi osobami, wymianę wiedzy, pracę z drugą osobą w ramach coachingu, mentoringu, nowego narzędzia – shadowingu, konsultacje, staże rozwojowe).
- Wiedza specjalistyczna i ekspercka (w szczególności poprzez wysokospecjalistyczne szkolenia, krajowe i zagraniczne konferencje branżowe, adresowane głównie do specjalistów dziedzinowych, a także certyfikacje).
- Dedykowane programy rozwojowe dla wskazanych jednostek organizacyjnych lub zdefiniowanych grup odbiorców, stanowiących odpowiedź na strategiczne wyzwania m.in. w takich obszarach jak wymiana wiedzy czy zarządzanie sprzedażą.

Działania rozwojowe dostarczane były zarówno wewnętrzne, jak i z wykorzystaniem oferty szkoleń, warsztatów i konferencji zewnętrznych. Bank wspiera także samodzielne podnoszenie kwalifikacji przez pracowników, realizowane w formie certyfikacji, studiów podyplomowych czy standardów Związku Banków Polskich. Wykorzystuje w komunikacji wewnętrznej społeczność poświęconą tematyce uczenia się i rozwoju. Promowane są digitalowe działania rozwojowe i korzystanie z zewnętrznych platform szkoleniowych dostępnych online oraz cyfrowych zasobów informacji (biblioteka e-book, ICAN).

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Sprawozdanie Zarządu z działalności w I półroczu 2018 roku

Pracownicy Banku dzielili się wiedzą i doświadczeniem zarówno wewnątrz organizacji (np. podczas szkoleń wewnętrznych, webinarów, poprzez aktywność na społecznościach) jak i poza nią, pełniąc rolę prelegentów podczas wydarzeń zewnętrznych.

Działania rozwojowe adresowane są dla wszystkich pracowników z detalicznej i korporacyjnej sieci sprzedaży, a także pracowników jednostek centrali (nowozatrudnionych, specjalistów i managerów).

VII. Główne zmiany w zakresie zarządzania ryzykiem oraz kapitałem

W ramach Sprawozdania Zarządu z działalności w I półroczu 2018 roku prezentujemy główne zmiany w zakresie zarządzania ryzykiem oraz kapitałem, które miały miejsce od zakończenia 2017 roku. System zarządzania ryzykiem oraz kapitałem, opis ryzyk i ich kwantyfikacja została w sposób szczegółowy opisana w Rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. za 2017 rok w rozdziale „Zarządzanie ryzykiem oraz kapitałem” (od strony 129).

1. Zarządzanie kapitałem

W I połowie 2018 roku kontynuowaliśmy działania zmierzające do realizacji strategii zarządzania kapitałem. W procesie oceny adekwatności kapitału wewnętrznego zrezygnowaliśmy z kategorii ryzyka trudnomierzalnego, ponieważ dla każdej kategorii ryzyka uznanego za istotne posiadamy metodologie szacowania kapitału ekonomicznego. W I kwartale 2018 roku przeprowadziliśmy kolejne Warsztaty oceny istotności ryzyka. W ich wyniku wprowadziliśmy nową podkategorię ryzyka istotnego: ryzyko *convexity* (w ramach ryzyka rynkowego). Ryzyko *convexity* definiujemy jako ryzyko straty związane z nieoczekiwanym nieliniowym przesunięciem krzywej stóp procentowych. Na ryzyko *convexity* szacujemy dodatkowy kapitał ekonomiczny.

W RAS dotyczącego adekwatności kapitałowej jesteśmy zobowiązani do utrzymywania w 2018 roku następujące minimalne poziomy współczynników kapitałowych:

- CET1 $\geq$ 9,875%
- T1 $\geq$ 11,375%
- TCR $\geq$ 13,375%

Zmieniliśmy politykę dywidendowa do wytycznych Komisji Nadzoru Finansowego poprzez zmianę minimalnych współczynników kapitałowych determinujących wypłatę dywidendy tj. T1 na poziomie 12,875% oraz TCR na poziomie 14,875%.

2. Ryzyko kredytowe

Główne zmiany w polityce kredytowej Banku w segmencie klientów detalicznych i korporacyjnych

Segment detaliczny:

- zaktualizowaliśmy parametry wykorzystywane w kalkulacji zdolności kredytowej (bufory na ryzyko zmiennych stóp procentowych i poziom obciążeń odnawialnych dla firm),
- zaktualizowaliśmy kryteria budowy bazy pre-approved dla Przedsiębiorców,
- zmieniliśmy zasady monitoringu sytuacji ekonomiczno-finansowej Przedsiębiorców w celu zwiększenia puli rachunków do monitoringu,
- zaostrzyliśmy zasady oceny ryzyka kredytowego w segmencie hipotecznym, m.in. przyjęcie wydatków na poziomie nie niższym niż minimum socjalne, wycofanie dochodów niestabilnych, rozróżnienie buforów dla długich i krótkich okresów kredytowania, uwzględnienie wieku emerytalnego w okresie kredytowania,
- zliberalizowaliśmy zasady zarządzania ryzykiem partnerów biznesowych - rezygnacja z wymogu weryfikacji tytułów egzekucyjnych w bazach bankowych w procesie akceptacji i okresowego przeglądu oraz rozszerzenie bazy partnerów oferujących produkty segmentu klienta indywidualnego i Przedsiębiorców.

Segment korporacyjny:

- wdrożyliśmy proces monitoringu klientów korporacyjnych z wykorzystaniem oceny z modelu statystycznego Early Warning Signals (EWS),
- zaktualizowaliśmy algorytmy dla uproszczonych ścieżek procesu kredytowego w celu

zwiększenia ich skuteczności,

- rozszerzyliśmy listę zabezpieczeń dostępnych w procesie kredytowym Fast Track,
- uprościliśmy zasady przeglądu rocznego dla klientów z dobrym ratingiem korzystających z transakcji finansowania nieruchomości komercyjnych,
- zwiększyliśmy dostępność produktów finansowania handlu w ramach umów wieloproduktowych,
- uwzględniliśmy zabezpieczenie w formie cesji z umów leasingowych dla klientów strategicznych jako techniki ograniczania ryzyka,
- zaktualizowaliśmy Instrukcję Ryzyka Środowiskowego i Społecznego,
- wprowadziliśmy zasady polityki dla transakcji lewarowanych,
- zmodyfikowaliśmy proces kredytowy dla Jednostek Samorządu Terytorialnego,
- rozszerzyliśmy zakres klientów objętych monitoringiem uproszczonym i centralnym przeglądem zabezpieczeń,
- testowaliśmy rozwiązania mające na celu optymalizację polityki kredytowej oraz rozwój kanałów sprzedażowych.

Główne działania w obszarze modelowania i raportowania

- Zaktualizowaliśmy plan stopniowego wdrażania metody AIRB w Grupie Banku dla detalicznych ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie, pozostałych ekspozycji detalicznych i portfela spółki zależnej ING Commercial Finance Polska S.A.; plan jest dostosowany do planu przebudowy modeli w grupie ING oraz do harmonogramu projektu wdrożenia nowej definicji default,
- zaktualizowaliśmy plan przebudowy modeli ryzyka kredytowego na lata 2018-2019,
- przeliczyliśmy wpływ wdrożenia nowej definicji default na historycznym portfelu kredytowym Banku,
- przebudowaliśmy i wdrożyliśmy w procesie podejmowania decyzji nowe modele behawioralne w segmencie Przedsiębiorców oraz klientów korporacyjnych w ścieżce automatycznej,
- wdrożyliśmy silnik decyzyjny CARE wspomagający proces oceny ryzyka klienta detalicznego w kanałach zdalnych,
- przeprowadziliśmy testy warunków skrajnych dla ryzyka kredytowego zgodnie z wymogami EBA oraz Komisji Nadzoru Finansowego,
- zwalidowaliśmy modele PD/LGD/EAD stosowane na potrzeby kalkulacji rezerw zgodnie z MSSF 9,
- zautomatyzowaliśmy proces przygotowania monitoringów modeli decyzyjnych dla portfela detalicznego.

Ponadto, nadal koncentrujemy się na długoterminowych projektach, których celem jest rozdzielanie, optymalizacja i zapewnienie skuteczności różnych procesów kredytowych i ratingowych w zależności od ryzyk z tym związanych.

3. Ryzyko rynkowe

W obszarze ryzyka rynkowego Bank zarządza ryzykiem zgodnie z wypracowanymi zasadami, metodologiami i zatwierdzonymi politykami. W I połowie 2018 roku nie zaobserwowano istotnych zmian, zostały jednak zmienione wielkości szoków w poszczególnych scenariuszach stóp procentowych dla pomiaru wrażliwości wyniku z tytułu odsetek - przy niezminionej charakterystyce danych scenariuszy. Przykładowo, scenariusz równoległy dla PLN zmienił się z 90b.p. na 120b.p., w scenariuszach nierównoległych również nastąpiły zmiany dotyczące poziomów szoków.

4. Ryzyko płynności i finansowania

W I połowie 2018 roku kontynuujemy działania zmierzające do ograniczania ryzyka płynności i finansowania – zgodnie z zasadami polityki zarządzania ryzykiem płynności i finansowania, strategią Banku, jak również wymogami regulacyjnymi. W kwestii zmian regulacyjnych - od stycznia 2018 roku podniesiony został limit regulacyjny dla wskaźnika pokrycia wypływów netto (LCR) z 80% do docelowego poziomu 100%.

5. Ryzyko modeli

W I połowie 2018 roku kontynuowaliśmy działania w zakresie zarządzania ryzykiem modeli. Wykorzystywane w Banku modele podlegały kwartalnym przeglądom i ocenie ryzyka, a także przeglądowi istotności. Walidacja modeli była prowadzona zgodnie z planem.

Liczba wykorzystywanych w Banku modelu względem stanu na koniec roku 2017 wzrosła o 17. W I półroczu 2018 ryzyko modeli w ujęciu zagregowanym pozostawało poniżej przyjętego w Banku poziomu tolerancji na ten rodzaj ryzyka. W związku z wprowadzeniem do stosowania nowych modeli do kalkulacji rezerw zgodnych ze standardem IFRS 9 od stycznia 2018 roku został alokowany dodatkowy kapitał ekonomiczny z tytułu ryzyka modeli w wysokości 28,9 mln zł.

Przeładowi i aktualizacji podlegała także *Polityka zarządzania modelami ryzyka i modelami wyceny w ING Banku Śląski S.A.* Funkcjonalność Rejestru modeli została rozszerzona w celu jej dostosowania do wymagań uczestników procesu zarządzania ryzykiem modeli.

6. Ryzyko operacyjne

W I połowie 2018 roku kontynuowaliśmy działania zmierzające do zapewnienia zgodności z wymogami regulacyjnymi oraz doskonaliliśmy system zarządzania ryzykiem doprecyzowując kryteria oceny systemu kontroli wewnętrznej oraz wyboru procesów istotnych. Kontynuujemy porządkowanie i standaryzację najistotniejszych mechanizmów kontrolnych dla poszczególnych obszarów i procesów funkcjonujących w Banku. Nieustannie doskonalimy rozwiązania i systemy bezpieczeństwa, które służą do ochrony naszych klientów, jak i samego banku. Rozwijamy również narzędzia związane z wykorzystywaniem zaawansowanych analiz danych do zarządzania ryzykiem operacyjnym.

7. Ryzyko braku zgodności (compliance)

W I półroczu 2018 roku kontynuowaliśmy działania zmierzające do zapewnienia zgodności z wymogami regulacyjnymi takimi jak MIFID II, RODO, STIR i Split Payment. Usprawniamy również mechanizmy kontrolne w procesach biznesowych, w szczególności Know Your Customer.

8. Bezpieczeństwo danych osobowych

W I połowie 2018 roku wprowadziliśmy zaplanowane zmiany w procesach, regulacjach wewnętrznych oraz systemach informatycznych związane z wdrożeniem RODO. Przesłaliśmy do klientów informację prawną dotyczącą celów i sposobów przetwarzania danych osobowych.

VIII. Informacje dla inwestorów

1. Struktura akcjonariatu

ING Bank Śląski S.A. jest spółką zależną od ING Bank N.V., który według stanu na dzień 30 czerwca 2018 roku posiadał 75% udziału w kapitale zakładowym ING Banku Śląskiego S.A. oraz 75% udziału w ogólnej liczbie głosów na Walnym Zgromadzeniu - niezmiennie od marca 2005 roku. Reszta akcji Banku (25,0%) znajduje się w wolnym obrocie (free float). Posiadają je inwestorzy instytucjonalni, w szczególności polskie fundusze emerytalne, oraz krajowe i zagraniczne fundusze inwestycyjne, a także inwestorzy indywidualni. Największym z nich na koniec I półrocza 2018 roku był Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva BZ WBK, który zgodnie z Informacją półroczną o strukturze aktywów Aviva Otwartego Funduszu Emerytalnego Aviva BZ WBK na dzień 29 czerwca 2018 roku posiadał 8,12% udział w kapitale zakładowym i ogólnej liczbie głosów na WZ. Na dzień sprawozdania Bank nie posiada informacji aby inny akcjonariusz przekroczył próg 5% udziale w kapitale spółki.

W ciągu I półrocza 2018 roku wartość kapitału zakładowego ING Banku Śląskiego S.A., jak i udział głównego akcjonariusza w kapitale nie uległy zmianie.

Struktura akcjonariatu ING Banku Śląskiego S.A.

Nazwa akcjonariusza	Liczba akcji i głosów na WZ	Udział w kapitale zakładowym i ogólnej liczbie głosów na WZ	Nazwa akcjonariusza	Liczba akcji i głosów na WZ	Udział w kapitale zakładowym i ogólnej liczbie głosów na WZ
29 czerwca 2018 roku			31 grudnia 2017 roku		
ING Bank N.V.	97 575 000	75,00%	ING Bank N.V.	97 575 000	75,00%
Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva BZ WBK*	10 561 068	8,12%	Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva BZ WBK**	10 396 594	7,99%
Pozostali	21 963 932	16,88%	Pozostali	22 128 406	17,01%
Razem	130 100 000	100,00%	Razem	130 100 000	100,00%

*Na podstawie informacji o półrocznej strukturze aktywów Aviva Otwartego Funduszu Emerytalnego Aviva BZ WBK na dzień 29 czerwca 2018 roku.

** Na podstawie informacji rocznej o strukturze aktywów Aviva Otwartego Funduszu Emerytalnego Aviva BZ WBK na 29 grudnia 2017 roku.

Na dzień publikacji raportu, ING Bank Śląski S.A. nie posiadał informacji na temat umów, w wyniku których mogą w przyszłości nastąpić zmiany w proporcjach akcji posiadanych przez dotychczasowych akcjonariuszy.

Główny akcjonariusz

ING Bank N.V. należy do Grupy ING – grupy instytucji finansowych o zasięgu globalnym, oferującej usługi bankowości detalicznej i korporacyjnej ponad 37 milionom klientów. Podmioty Grupy ING zatrudniają ponad 54 tysiące pracowników prowadząc działalność w ponad 40 krajach w Europie, Ameryce Północnej i Południowej, na Bliskim Wschodzie oraz w Azji i Australii. Grupa ING prowadzi swoje operacje w czterech obszarach: Liderów Rynkowych (Market Leaders), w skład których wchodzi operacje w Holandii, Belgii i Luksemburgu; Kraje Pretendenci (Challengers), w skład których wchodzi operacje w Niemczech, Austrii, Hiszpanii, Włoszech, Francji, Australii oraz Czechach; Rynki Wzrostu (Growth Markets), w skład których wchodzi operacje w Polsce, Rumunii, Turcji oraz w Azji; oraz globalną sieć bankowości korporacyjnej dla klientów strategicznych (Wholesale Banking).

Podmiotem dominującym w Grupie ING jest holenderska instytucja finansowa ING Groep N.V. powstała

w 1991 roku w wyniku fuzji holenderskiej spółki ubezpieczeniowej Nationale-Nederlanden oraz holenderskiego banku NMB Postbank Groep. Przez kolejne lata Grupa ING rozwijała się w oparciu zarówno o rozwój organiczny jak i fuzję i przejęcia. W wyniku kryzysu finansowego, w latach 2008 oraz 2009 Grupa otrzymała wsparcie rządowe (spłacone później w latach 2009-2014) pod warunkiem przeprowadzenia restrukturyzacji. Restrukturyzacja zakładała m.in. rozdział działalności bankowej oraz ubezpieczeniowo-inwestycyjnej, która powinna zostać sprzedana. Restrukturyzacja Grupy ING została sfinalizowana w kwietniu 2016 roku.

ING Groep N.V. jest spółką publiczną notowaną na giełdzie w Amsterdamie, Brukseli oraz w Nowym Jorku. ING Groep N.V. ma rozproszony akcjonariat. Na koniec 2017 roku tylko dwóch akcjonariuszy posiadało udziały w kapitale spółki powyżej 3%. Byli to BlackRock Inc. (7,8%) oraz Artisan Investments GP LLC (3,01%).

Kapitał zakładowy

Zgodnie ze statutem, kapitał zakładowy ING Banku Śląskiego S.A. dzieli się na 130 100 000 akcji o wartości nominalnej 1 zł każda. Akcje Banku są akcjami zwykłymi na okaziciela. Z akcjami Banku nie są związane żadne specjalne uprawnienia kontrolne. Statut Banku nie wprowadza także jakichkolwiek ograniczeń odnośnie przenoszenia prawa własności akcji wyemitowanych przez Bank, wykonywania prawa głosu, jak również nie zawiera postanowień, zgodnie z którymi prawa kapitałowe związane z papierami wartościowymi są oddzielone od posiadania papierów wartościowych.

Statut Banku przewiduje ponadto upoważnienie dla Zarządu do podwyższenia kapitału zakładowego o kwotę nie wyższą niż 26 mln zł (czyli emisji maksymalnie 26 mln akcji) w terminie do 21 kwietnia 2020 roku (kapitał docelowy) oraz do wyłączenia prawa poboru przy emisji akcji w ramach kapitału docelowego. Upoważnienie to zostało wprowadzone do statutu uchwałą Walnego Zgromadzenia z 21 kwietnia 2017 roku i wpisane do rejestru KRS w dniu 22 maja 2017 roku. Decyzje Zarządu w sprawie ustalenia ceny emisyjnej akcji i wyłączenia prawa poboru wymagają zgody Rady Nadzorczej.

2. Cena akcji ING Banku Śląskiego

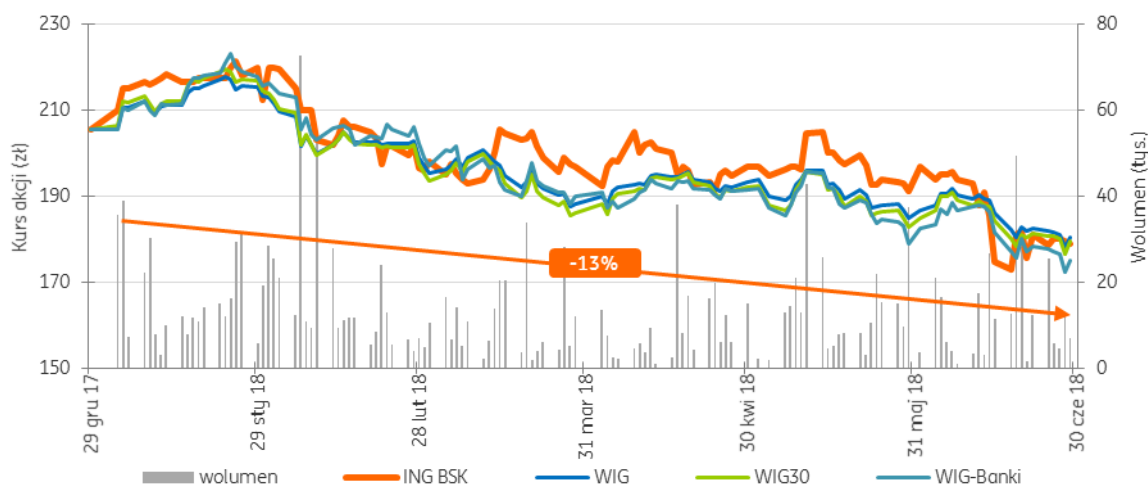
W I półroczu 2018 roku kurs akcji ING Banku Śląskiego S.A. na zamknięciu sesji na GPW wahał się w przedziale od 173,00 zł (zannotowany 18 czerwca) do 221,50 zł (na sesji 25 stycznia). 29 czerwca 2018 roku cena akcji ING Banku Śląskiego S.A. była o 12,9% niższa niż w ostatnim dniu notowań 2017 roku (dla porównania indeks WIG-Banki spadł w tym czasie o 14,9%).

Na koniec czerwca 2018 roku wartość rynkowa Banku ukształtowała się na poziomie 23,3 mld zł, podczas gdy jego wartość księgowa wynosiła 11,9 mld zł (implikuje to wskaźnik C/WK na poziomie 2,0).

Dane na temat akcji ING Banku Śląskiego S.A.	I półrocze 2018	2017
Cena akcji na koniec okresu (zł)	179,00	205,60
Maksymalna cena akcji (zł)	221,50	212,60
Minimalna cena akcji (zł)	173,00	157,80
Liczba akcji	130 100 000	130 100 000
Kapitalizacja na koniec okresu (mld zł)	23,3	26,7
Średni wolumen obrotu	13 929	33 810
Zysk na akcję (zł)	10,68	10,79
Wartość księgowa na akcję (zł)	91,39	90,66
Dywidenda na akcję wypłacona w danym roku (zł)	3,20	0
Wskaźnik C/Z (x)*	16,2	19,1
Wskaźnik C/WK (x)*	2,0	2,3

*wskaźnik obliczony w oparciu o cenę akcji na koniec okresu.

Notowania cen akcji ING Banku Śląskiego w I półroczu 2018 roku na tle wybranych indeksów GPW doprowadzonych do porównywalności

3. Ratingi

Fitch Ratings Ltd.

Agencja Fitch Ratings Ltd. (Fitch) nadaje ING Bankowi Śląskiemu S.A. rating pełny na podstawie umowy pomiędzy Bankiem i Agencją.

21 marca 2017 roku Agencja Fitch nadała bankowi ratingi na skali krajowej:

- długoterminowy rating na skali krajowej na poziomie AAA (pol) z perspektywą stabilną,
- krótkoterminowy rating na skali krajowej na poziomie F1+ (Pol).

W komunikacie opublikowanym 20 października 2017 roku Agencja podtrzymała nadane bankowi ratingi. W uzasadnieniu agencja podkreśliła, że utrzymane ratingi banku odzwierciedlają solidny model biznesowy, konserwatywne podejście do ryzyka kredytowego, silną pozycję kapitałową, wysoką jakość aktywów i rentowość oraz stabilne źródło finansowania banku oparte na depozytach klientów.

Ocena ratingowa banku nadana przez Agencję Fitch na dzień publikacji Sprawozdania przedstawiała się następująco:

Fitch Ratings Ltd.	
Rating podmiotu (<i>Long-term IDR</i>)	A
Perspektywa utrzymania oceny	Stabilna
Rating krótkoterminowy (<i>Short-term IDR</i>)	F1
Viability rating	bbb+
Ocena wsparcia	1
Rating długoterminowy na skali krajowej	AAA (pol)
Perspektywa utrzymania wyżej wymienionej oceny	Stabilna
Rating krótkoterminowy na skali krajowej	F1+ (pol)

Moody's Investors Service Ltd.

Agencja Moody's Investors Service Ltd. (Moody's) nadaje ING Bankowi Śląskiemu S.A. rating na podstawie ogólnodostępnych, publicznych informacji.

Ostatnia zmiana ratingu miała miejsce 23 marca 2018 roku, kiedy Agencja podwyższyła następujące ratingi:

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Sprawozdanie Zarządu z działalności w I półroczu 2018 roku

- długoterminowy rating depozytów z A3 do A2, a perspektywa ratingu została zmieniona z „pozytywna” na „stabilna”,
- krótkoterminowy rating depozytów z „P-2” do „P-1”,
- skorygowana ocena indywidualna z „baa2” do „baa1”,
- ocena indywidualna z „baa3” do „baa2”,
- długookresowa ocena ryzyka kontrahenta z „A2(cr)” do „A1(cr)”.

Jednocześnie Agencja potwierdziła krótkoterminową ocenę ryzyka kontrahenta na poziomie „P-1(cr)”.

Agencja w komunikacie z 18 czerwca 2018 roku nadał bankowi rating ryzyka kontrahenta:

- długoterminowy na poziomie A1,
- krótkoterminowy na poziomie P-1.

Ratingi ryzyka kontrahenta odzwierciedlają zdolność podmiotów do uhonorowania niezabezpieczonej części zobowiązań finansowych kontrahenta niezwiązanych z długiem (zobowiązania CRR), a także odzwierciedlają przewidywane straty finansowe w przypadku, gdy takie zobowiązania nie są honorowane.

Na dzień publikacji Sprawozdania bank posiadał następujące oceny wiarygodności finansowej wystawione przez Agencję:

Moody's Investors Service Ltd.	
Długookresowy rating depozytów (LT rating)	A2
Krótkookresowy rating depozytów (ST rating)	P-1
Ocena indywidualna (BCA)	baa2
Skorygowana ocena indywidualna (Adjusted BCA)	baa1
Perspektywa ratingu (Outlook)	Stabilna
Rating ryzyka kontrahenta (CR Rating) długoterminowy / krótkoterminowy	A1 / P-1
Ocena ryzyka kontrahenta (CR Assessment) długoterminowa / krótkoterminowa	A1 (cr) / P-1 (cr)

4. Zmiany w organach statutowych ING Banku Śląskiego

Rada Nadzorcza

W dniu 9 marca 2018 roku Pan Christopher Steane, złożył rezygnację z funkcji Członka Rady Nadzorczej, z dniem 5 kwietnia 2018 roku. Powodem złożenia rezygnacji było planowane przejście na emeryturę.

Walne Zgromadzenie w dniu 5 kwietnia 2018 roku powołało w skład Rady Nadzorczej Pana Michała Szczurka.

Skład na dzień 30 czerwca 2018 roku	Funkcja w Radzie Nadzorczej	Komitet Audytu	Komitet Wynagrodzeń i Nominacji	Komitet Ryzyka
p. Antoni F. Reczek	Przewodniczący, Członek Niezależny	●		●
p. Małgorzata Kołakowska	Wiceprzewodnicząca	●	●	
p. Aleksander Galos	Sekretarz, Członek Niezależny	●	●	●
p. Ad Kas	Członek			●
p. Aleksander Kutela	Członek Niezależny	●	●	●
p. Michał Szczurek	Członek			●
p. Norman Tambach	Członek	●		

● - Przewodniczący   ● - Członek

Zarząd Banku

W okresie od 1 stycznia 2018 roku do 30 czerwca 2018 roku nie nastąpiły żadne zmiany w składzie Zarządu Banku. Tym samym skład Zarządu Banku oraz podział odpowiedzialności Członków Zarządu na 30 czerwca 2018 roku przedstawiał się następująco:

Zakres odpowiedzialności członków Zarządu Banku (stan na 30 czerwca 2018 roku)

p. Brunon Bartkiewicz	Prezes Zarządu Banku , któremu podlega część jednostek bezpośrednio nadzorowanych przez Zarząd Banku (takich jak: Biuro Zarządu Banku, Biuro Prasowe, Biuro Analiz Makroekonomicznych, Departament Audytu Wewnętrznego, Departament Prawny, Departament Compliance, jednostki HR)
p. Michał Bolesławski	Wiceprezes Zarządu Banku nadzorujący Pion Klientów Korporacyjnych
p. Joanna Erdman	Wiceprezes Zarządu Banku , której podlega Pion Klientów Strategicznych oraz Pion Rynków Finansowych
p. Marcin Giżycki	Wiceprezes Zarządu Banku nadzorujący Pion Klientów Detalicznych
p. Bożena Graczyk	Wiceprezes Zarządu Banku nadzorująca Pion Finansów oraz Departament Skarbu
p. Justyna Kesler	Wiceprezes Zarządu Banku , której podlega: Pion Operacji, Pion Usług i Pion IT, Departament Bezpieczeństwa IT, Departament Transformacji i Zarządzania Zmianą, Departament ING Hub Services, Centrum Monitoringu i Kontroli Procesów, Centrum Zarządzania Danymi oraz stanowisko Pełnomocnika Zarządu ds. Systemu Zarządzania Środowiskowego
p. Patrick Roesink	Wiceprezes Zarządu Banku nadzorujący Pion Ryzyka, Departament Inspekcji Ryzyka Kredytowego oraz Departament Walidacji Modeli

5. Wynagrodzenia członków Zarządu i Rady Nadzorczej ING Banku Śląskiego

Świadczenia należne członkom Zarządu ING Banku Śląskiego S.A. (w mln zł)

Okres	Wynagrodzenia	Inne korzyści*	Razem
I półrocze 2017 roku	4,8	2,5	7,3
I półrocze 2018 roku	4,9	1,1	6,0

*Inne korzyści obejmują m.in. ubezpieczenia, wpłaty na fundusz inwestycyjny, opiekę medyczną oraz inne świadczenia przyznane przez Radę Nadzorczą Banku.

Świadczenia za rok 2018 dla członków Zarządu ING Banku Śląskiego S.A. wynikające z Programu Zmiennych Składników Wynagrodzeń nie zostały jeszcze przyznane.

Zgodnie z obowiązującym w Banku systemem wynagrodzeń, członkom Zarządu Banku może przysługiwać bonus za 2018 rok, którego wypłata będzie miała miejsce w latach 2019-2026. W związku z tym została utworzona rezerwa na wypłatę bonusu za 2018 rok dla członków Zarządu, która wynosiła 3,0 mln zł na 30 czerwca 2018 roku. Ostateczną decyzję odnośnie wysokości tego bonusu podejmie Rada Nadzorcza Banku.

Świadczenia wypłacone członkom Zarządu ING Banku Śląskiego S.A. (w mln zł)

Okres	Wynagrodzenia	Nagrody*	Inne korzyści**	Razem
I półrocze 2017 roku	4,8	6,3	2,6	13,6
I półrocze 2018 roku	4,9	6,0	1,1	12,0

*Nagrody za I półrocze 2017 roku obejmują takie składniki jak:

- Premia wynikająca z Programu Zmiennych Składników Wynagrodzeń: za 2016 rok gotówka nieodroczone, za 2015 rok I transza gotówka odroczone, za 2014 rok II transza gotówka odroczone oraz za 2013 rok III transza gotówka odroczone,
- Akcje Fantomowe wynikające z Programu Zmiennych Składników Wynagrodzeń: za 2015 rok przetrzymane, za 2014 rok I transza odroczone, za 2013 rok II transza odroczone oraz za 2012 rok III transza odroczone,

Nagrody za I półrocze 2018 roku obejmują takie składniki jak:

- Premia wynikająca z Programu Zmiennych Składników Wynagrodzeń: za 2017 rok gotówka nieodroczone, za 2016 rok I transza gotówka odroczone, za 2015 rok II transza gotówka odroczone oraz za 2014 rok III transza gotówka odroczone,
- Akcje Fantomowe wynikające z Programu Zmiennych Składników Wynagrodzeń: za 2016 rok przetrzymane, za 2015 rok I transza odroczone, za 2014 rok II transza odroczone oraz za 2013 rok III transza odroczone.

**Inne korzyści obejmują m.in. ubezpieczenia, wpłaty na fundusz inwestycyjny, opiekę medyczną i inne świadczenia przyznane przez Radę Nadzorczą Banku.

W I półroczu 2018 roku łączna kwota wynagrodzeń należnych i wypłaconych przez ING Bank Śląski S.A. członkom Rady Nadzorczej wyniosła 0,4 mln zł.

Wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej ING Banku Śląskiego S.A. (w mln zł)

Okres	Wynagrodzenia i nagrody	Inne korzyści	Razem
I półrocze 2017 roku	0,3	0,0	0,3
I półrocze 2018 roku	0,4	0,0	0,4

Na dzień 30 czerwca 2018 roku członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej Banku nie posiadali akcji ING Banku Śląskiego S.A.

6. Wybór biegłego rewidenta

W dniu 27 czerwca 2018 roku Rada Nadzorcza Banku dokonała wyboru firmy KPMG Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp.k. z siedzibą w Warszawie, jako firmę audytorską do przeprowadzenia badania sprawozdań finansowych ING Banku Śląskiego S.A. oraz Grupy Kapitałowej Banku w roku 2018.

KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Sp.k. została wpisana na listę podmiotów uprawnionych do badania sprawozdań finansowych prowadzoną przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów.

IX. Informacje uzupełniające

1. Stanowisko Zarządu odnośnie do możliwości realizacji wcześniej publikowanych prognoz

Bank nie publikował prognozy wyników finansowych na 2018 rok.

2. Ciągłość działania

Niezakłócone udostępnianie usług naszym klientom jest dla najwyższym priorytetem. W ING Banku Śląskim S.A. realizujemy ten cel dwójako. Po pierwsze projektujemy usługi tak, by były jak najbardziej odporne na różnego rodzaju awarie, jest to tzw. odporność operacyjna. Po drugie – utrzymujemy systemu zarządzania ciągłością działania.

W ramach systemu zarządzania ciągłością identyfikujemy procesy, których dostępność jest najważniejsza dla klientów i dla banku. Dla tych procesów tworzymy plany awaryjne, które pozwalają nam funkcjonować mimo awarii lub zdarzeń nadzwyczajnych. Oprócz planów awaryjnych utrzymujemy i testujemy plany odtworzenia działalności (Obszar IT), które pozwalają w jak najkrótszym czasie powrócić do normalności. Systemy IT utrzymujemy w centrach komputerowych, które funkcjonują równolegle. Wykorzystujemy rozwiązania chmurowe (*Private Cloud*).

Sposób wykrywania i reagowania na zakłócenia jest ustalony i regularnie testowany. W przypadku zdarzeń o dużym wpływie na obsługę klientów lub procesy wewnętrzne powoływane są struktury zarządzania kryzysowego, które koordynują działania wszystkich zaangażowanych jednostek.

Staramy się przeciwdziałać zakłóceniom, ale jeśli się zdarzą – niezwłocznie informujemy klientów o niedogodnościach, wskazując alternatywne rozwiązania.

System zarządzania ciągłością działania obejmuje wszystkie obszary dostarczania usług – niezależnie czy wykonujemy je samodzielnie czy robią to dla nas zewnętrzni dostawcy. Od nich również wymagamy posiadania planów awaryjnych.

3. Istotne postępowania

Postępowanie w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów

Przed Prezesem UOKiK prowadzone jest postępowanie wszczęte z urzędu przez Prezesa UOKiK 30 grudnia 2015 roku w sprawie stosowania przez Bank praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na: informowaniu konsumentów, którzy są stroną umowy o usługę płatniczą oraz posiadają dostęp do systemu bankowości internetowej, o proponowanych zmianach warunków umowy o usługę płatniczą w trakcie jej trwania wyłącznie za pomocą wiadomości elektronicznych przesyłanych w ramach systemu bankowości internetowej, który nie stanowi trwałego nośnika informacji w rozumieniu ustawy o usługach płatniczych; niezamieszczaniu - w wiadomościach przesyłanych do konsumentów związanych z jednostronną zmianą warunków umowy dokonywaną w trakcie jej trwania, której załącznikiem są określone dokumenty (regulaminy, ogólne warunki, tabela opłat i prowizji) dotyczące rachunków oszczędnościowo - rozliczeniowych, rachunków oszczędnościowych, kart przedpłaconych, kart kredytowych i bankowości internetowej - istotnych informacji umożliwiających ustalenie przez konsumentów dopuszczalności wprowadzenia proponowanych zmian, tj. niewskazywanie umownej podstawy prawnej umożliwiającej dokonanie tych zmian oraz czynników (okoliczności faktycznych), które spowodowały tę zmianę, a przez to uniemożliwienie zweryfikowania przez konsumenta dopuszczalności zmiany warunków umowy przez Bank w trakcie trwania stosunku obligacyjnego; informowaniu konsumentów o jednostronnej modyfikacji klauzul modyfikacyjnych umożliwiających dokonywanie zmian regulaminów oraz ogólnych warunków dotyczących rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych, rachunków

oszczędnościowych, kart przedpłaconych, kart kredytowych i bankowości internetowej, w sytuacji, gdy brak było podstaw prawnych do dokonania takich modyfikacji warunków umowy w trakcie trwania stosunku obligacyjnego zawartego z konsumentami.

W pismach z 26 stycznia 2016 roku oraz 5 lutego 2016 roku Bank ustosunkował się do zarzutów Prezesa UOKiK oraz wystąpił o wydanie decyzji zobowiązującej w trybie art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zobowiązując się do podjęcia określonych działań. W odpowiedzi Prezes UOKiK podtrzymał postawione bankowi zarzuty i nie zaakceptował zobowiązań zadeklarowanych przez Bank. Na skutek wymagań formułowanych przez Prezesa UOKiK w toku toczącego się postępowania, zobowiązania Banku ulegają modyfikacjom. Obecnie Bank przedstawił kolejną ich propozycję i oczekuje na stanowisko Prezesa Urzędu. Pismem z 29 czerwca 2018 roku Prezes UOKiK przedłużył termin zakończenia postępowania do 30 listopada 2018 roku.

Postępowanie w sprawie zarzutu praktyk ograniczających konkurencję na rynku usług acquiringowych związanych z płatnościami za pomocą kart płatniczych w Polsce

Prezes UOKiK na wniosek Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji – Związek Pracodawców (POHiD), po przeprowadzeniu przeciwko ING Bankowi Śląskiemu S.A. oraz innym bankom postępowania antymonopolowego, wydał 29 grudnia 2006 roku decyzję, stwierdzającą, że Bank dopuścił się praktyk ograniczających konkurencję. UOKiK uznał za ograniczającą konkurencję praktykę polegającą na uczestniczeniu przez różne polskie banki, w tym Bank, w porozumieniu ograniczającym konkurencję na rynku usług acquiringowych związanych z regulowaniem zobowiązań konsumentów wobec akceptantów, z tytułu płatności za nabywane przez konsumentów towary i usługi, za pomocą kart płatniczych na terytorium Polski poprzez wspólne ustalanie wysokości stawek opłaty *interchange* pobieranej od transakcji dokonywanych kartami systemu Visa i MasterCard w Polsce. W związku ze stwierdzeniem praktyk ograniczających konkurencję UOKiK nałożył kary pieniężne, w tym na Bank w kwocie 14,1 mln zł.

Od decyzji tej m.in. Bank złożył odwołanie do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (SOKiK). Wyrokiem z dnia 12 Listopada 2008 roku SOKiK zmienił decyzję UOKiK, w ten sposób, że nie stwierdził praktyki ograniczającej konkurencję. 22 kwietnia 2010 roku wyrok ten został uchylony wyrokiem Sądu Apelacyjnego, który przekazał sprawę SOKiK do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem SOKiK z 21 listopada 2013 roku Sąd nie zmienił decyzji UOKiK w zakresie zarzutu ograniczenia konkurencji, ale zmniejszył Bankowi karę do kwoty 403,2 tys. zł. Wyrok SOKiK został jednak zmieniony wyrokiem Sądu Apelacyjnego, który w dniu 6 października 2015 roku orzekł o zmianie wyroku SOKiK w ten sposób, że oddalono wszystkie odwołania w całości. Wskutek tego orzeczenia decyzja Prezesa stała się prawomocna, a Bank w październiku 2015 roku zapłacił orzeczoną karę 14,1 mln zł.

Bank, podobnie jak inne banki uczestniczące w postępowaniu, wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego. W dniu 25 października 2017 roku Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego przekazując temu sądowi sprawę do ponownego rozpoznania. Zgodnie ze stanowiskiem UOKiK zapłacona kara została Bankowi zwrócona. Sąd Apelacyjny wyznaczył termin kolejnej rozprawy na dzień 24 października 2018 roku. Ze względu na brak ostatecznych rozstrzygnięć kwota zwróconej kary nie została ujęta w rachunku zysków i strat. Wg stanu na 30 czerwca 2018 roku Banku utrzymuje rezerwę w wysokości 14,1 mln zł.

4. Transakcje z podmiotami powiązanymi

ING Bank Śląski S.A. lub jednostki od niego zależne nie zawarły transakcji z podmiotami powiązanymi na warunkach innych niż rynkowe.

5. Udzielone zobowiązania warunkowe

ING Bank Śląski S.A. oraz jednostki zależne Banku udzielają poręczeń kredytów i pożyczek oraz gwarancji w ramach statutowej działalności. Wartość udzielonych pozabilansowych zobowiązań finansowych na koniec I półrocza 2018 roku wynosiła 33,8 mld zł (30,0 mld zł na koniec 2017 roku i 28,7 mld zł na koniec I półrocza 2017 roku).

Zobowiązanie warunkowe udzielone przez Grupę Kapitałową ING Banku Śląskiego S.A. (w mln zł)			
	30 czerwca 2018	31 grudnia 2017	30 czerwca 2017
Niewykorzystane linie kredytowe	25 670,5	22 250,4	21 901,2
Gwarancje	5 409,8	4 897,7	4 197,7
Niewykorzystane kredyty w rachunku bieżącym	1 320,6	1 336,1	1 274,8
Limity na kartach kredytowych	1 169,3	1 078,9	1 038,5
Akredytywy	266,3	390,2	332,2
Łącznie	33 836,5	29 953,3	28 744,4

6. Wybrane zmiany w rekomendacjach Komisji Nadzoru Finansowego (KNF) oraz innych regulacjach dotyczących banków

Nazwa	Termin wejścia w życie	Opis
Ustawa z 27 października 2017 roku o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne	1 stycznia 2018 roku	<p>Do głównych zmian mających wpływ na kwestie podatkowe m.in. sektora finansowego można zaliczyć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • znowelizowanie zasad uwzględniania w podstawie opodatkowania banków tworzonych rezerw na ryzyko związane z działalnością banków oraz tworzonych w bankach stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości odpisów na oczekiwane straty kredytowe – MSSF 9; • wyodrębnienie w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych źródła przychodów w postaci zysków kapitałowych oraz rozdzielenie dochodów uzyskiwanych z tego źródła od pozostałych dochodów podatnika; • wprowadzenie przepisów limitujących wysokość kosztów uzyskania przychodów związanych z umowami o usługi niematerialne (np. umowy licencyjne, usługi doradcze, zarządzania i kontroli) oraz związanych z korzystaniem z wartości niematerialnych i prawnych, a także przepisów precyzujących pojęcie „nabycia” wartości niematerialnej i prawnej; • zmianę przepisu umożliwiającego zaliczenie do kosztów uzyskania przychodów strat z tytułu odpłatnego zbycia wierzytelności uprzednio zaliczonej do przychodów należnych poprzez ograniczenie wysokości tej straty do kwoty uprzednio wykazanego

<p>Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1286/2014 z 26 listopada 2014 roku w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących detalicznych produktów zbiorowego inwestowania i ubezpieczeniowych produktów inwestycyjnych</p>	<p>Rozporządzenie stosuje się od 1 stycznia 2018 roku</p>	<p>przychodu. Rozporządzenie wprowadza wspólny standard dokumentów zawierających kluczowe informacje o tzw. detalicznych produktach zbiorowego inwestowania i ubezpieczeniowych produktach inwestycyjnych. Obejmuje to przykładowo fundusze inwestycyjne, depozyty strukturyzowane (połączenie depozytów bankowych z rozwiązaniami inwestycyjnymi) czy polisy ubezpieczeniowe z elementem inwestycyjnym.</p>
<p>Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 600/2014 i Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE w sprawie rynków instrumentów finansowych</p>	<p>Rozporządzenie MIFIR jest bezpośrednio stosowane od 3 stycznia 2018 roku. Dyrektywa została wdrożona do polskiego prawa ustawą zmieniającą ustawę o obrocie instrumentami finansowymi z dnia 1 marca 2018 roku, która weszła w życie 21 kwietnia 2018 roku (z dodatkowym okresem przejściowym na dostosowanie działalności)</p>	<p>Pakiet przepisów zawartych w rozporządzeniu (MIFIR) i Dyrektywie (MIFID II), a także wydanych na ich podstawie aktach wykonawczych ustanawia nowe regulacje w zakresie świadczenia usług inwestycyjnych. Przepisy unijne nakładają na podmioty rynku finansowego obowiązki w zakresie m.in. ochrony inwestora i przejrzystości rynkowej.</p>
<p>Ustawa z 24 listopada 2017 roku o zmianie niektórych ustaw w celu przeciwdziałania wykorzystywaniu sektora finansowego do wyłudzeń skarbowych</p>	<p>Większość przepisów ustawy weszła w życie 13 stycznia 2018 roku. Ustawa zawiera okresy przejściowe na dostosowanie się banków do nowych obowiązków.</p>	<p>Ustawa przewiduje dokonywanie przez Szefa Krajowej Administracji Skarbowej (KAS) analizy ryzyka wykorzystywania banków do popełniania przestępstw skarbowych. W tym celu będzie on korzystał z analizy przygotowywanej przez izbę rozliczeniową, która będzie ustalać w swoim systemie teleinformatycznym wskaźnik ryzyka w oparciu o dane pochodzące z banków i spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych.</p>
<p>Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 roku w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych</p>	<p>Rozporządzenie stosuje się od 25 maja 2018 roku</p>	<p>Ogólne rozporządzenie o ochronie danych osobowych stanowi nową, całościową regulację dotyczącą przetwarzania przez przedsiębiorców danych osobowych osób fizycznych. Nowe przepisy określają zasady przetwarzania danych osobowych, prawa osoby, której dane dotyczą, obowiązki administratora i podmiotu przetwarzającego, a także kompetencje organów nadzoru. Rozporządzenie tworzy obowiązek zgłaszania incydentów i naruszenia ochrony danych osobowych do organu nadzorczego.</p>

Ustawa z dnia 10 maja 2018 roku o zmianie ustawy o usługach płatniczych oraz niektórych innych ustaw	Ustawa weszła w życie 20 czerwca 2018 roku, przy czym zawiera 6-miesięczny okres przejściowy na dostosowanie się do nowych obowiązków.	Ustawa implementuje do polskiego prawa dyrektywę UE 2015/2366 (PSD II) zawierającą nowe regulacje dotyczące świadczenia usług płatniczych. Przepisy wprowadzają m.in. obowiązek stosowania przez dostawców usług płatniczych mechanizmów tzw. silnego uwierzytelniania użytkownika. Zmieniony zostanie również rozkład odpowiedzialności pomiędzy bankiem i użytkownikiem za nieautoryzowane transakcje płatnicze.
Ustawa z 15 grudnia 2017 roku o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw	1 lipca 2018 roku	Nowelizacja wprowadza mechanizm tzw. podzielonej płatności podatku od towarów i usług (ang. split payment). W ramach tego rozwiązania, płatność za nabyty towar lub usługę jest dokonywana w taki sposób, że zapłata odpowiadająca wartości sprzedaży netto jest płacona przez nabywcę na rachunek rozliczeniowy lub jest rozliczana w inny sposób, natomiast pozostała zapłata odpowiadająca kwocie podatku VAT, jest płacona na specjalny rachunek bankowy – rachunek VAT. Wiąże się to z obowiązkami banków dotyczącymi prowadzenia rachunków VAT.
Ustawa z dnia 1 marca 2018 roku o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu	13 lipca 2018 roku	Ustawa implementuje do polskiego prawa dyrektywę UE 2015/849. Wprowadza m.in. rozszerzenie obowiązków związanych z dokonywaniem przez banki oceny ryzyka prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, w tym zmiany w procedurze stosowania środków bezpieczeństwa finansowego. Przewiduje również wprowadzenie rejestru informacji o beneficjentach rzeczywistych osób prawnych i innych podmiotów prawnych.
Ustawa z 15 grudnia 2017 roku o dystrybucji ubezpieczeń	1 października 2018 roku	Nowe przepisy wynikają z wdrożenia dyrektywy 2016/97 w sprawie dystrybucji ubezpieczeń. Ustawa obejmuje obowiązki podmiotów prowadzących dystrybucję ubezpieczeń. Przewiduje w szczególności obowiązki informacyjne wobec klientów, odpowiedni system wynagrodzeń i obowiązki szkoleniowe.

X. Oświadczenia Zarządu ING Banku Śląskiego

Prawdziwość i rzetelność prezentowanych sprawozdań

Wedle najlepszej wiedzy Zarządu Banku półroczne skrócone skonsolidowane sprawozdanie finansowe i dane porównywalne zostały sporządzone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości oraz odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową Grupy Kapitałowej Banku oraz jej wynik finansowy. Zawarte w niniejszym dokumencie półroczne sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Banku zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć oraz sytuacji Grupy Kapitałowej Banku w I półroczu 2018 roku, w tym opis podstawowych zagrożeń i ryzyka.

Wybór podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, dokonujący przeglądu skróconego półrocznego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku, został wybrany zgodnie z przepisami prawa i regulacjami Banku. Podmiot ten oraz biegli rewidenci spełnili warunki konieczne do wydania bezstronnego i niezależnego raportu z przeglądu, zgodnie z właściwymi przepisami prawa polskiego.

Grupa Kapitałowa ING Banku Śląskiego S.A.

Sprawozdanie Zarządu z działalności w I półroczu 2018 roku

Niniejsze Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej ING Banku Śląskiego S.A. w I półroczu 2018 roku liczy 55 kolejno ponumerowane strony.

Podpisy członków Zarządu ING Banku Śląskiego S.A.:

Brunon Bartkiewicz
Prezes Zarządu Banku

Michał Bolesławski
Wiceprezes Zarządu Banku

Joanna Erdman
Wiceprezes Zarządu Banku

Marcin Giżycki
Wiceprezes Zarządu Banku

Bożena Graczyk
Wiceprezes Zarządu Banku

Justyna Kesler
Wiceprezes Zarządu Banku

Patrick Roesink
Wiceprezes Zarządu Banku

---

31 lipca 2018 roku